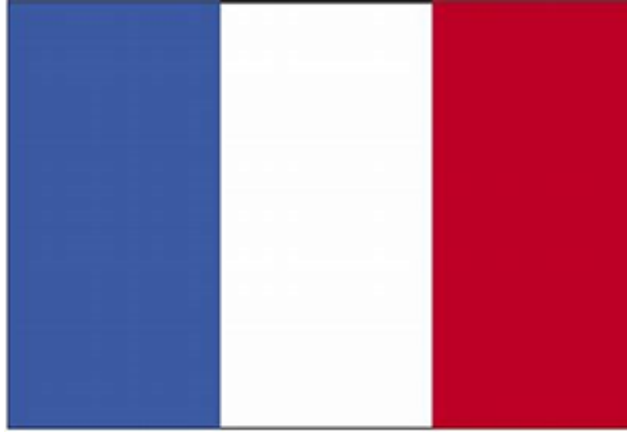


FRANSA PAZAR BİLGİLERİ



T.C
Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü
2024

İçindekiler

| | | |
|----|---|----|
| 1. | DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI..... | 2 |
| 2. | PAZARIN ÖZELLİKLERİ..... | 28 |
| 3. | ÖNEMLİ SEKTÖRLER | 34 |
| 4. | PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR | 44 |
| 5. | ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER | 48 |

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Fransa Avrupa Birliği'nin (AB) kurucu üyesidir. Buna bağlı olarak AB'nin diğer tüm ortak politikalarıyla beraber ortak ticaret politikasını da üstlenmiŐ ve AB'nin ortak gümrük tarifelerini uygulamaya koymuştur. AB'ye üye ölkelerden yapılan ithalat gümrük vergisinden muaftır. AB üyesi olmayan ölkelerden ithal edilen ürünler için Avrupa Birliği'nin ortak gümrük tarifeleri uygulanmaktadır. Avrupa Birliği'ne üye ölkelerden yapılan ithalatta izin ve miktar sınırlaması yoktur.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ölkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ölkeler üçüncü ölkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ölkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ölkelerce ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına TARIC CONSULTATION veri tabanı üzerinden erişilebilmektedir.

TARIC veri tabanı ürün bazında faaliyet göstermektedir. TARIC görüntüleme sayfasında ürün kodu (good code) kısmına bilgi edinilmek istenen ürünün GTIP kodu, GeliŐ/Varış Ülkesi (Origin/Destination) kısmına ise ürünün ihraç veya ithal edilmek istendiği ülke yazılmak suretiyle söz konusu ürüne dair mevcut tüm uygulama ve tüzöklere ulaşılabilir. Ürünün GTIP kodunu bilmiyorsanız gelişmiş arama (advanced search) sekmesinden metin bazında da arama yapılabilir.

TARIC kullanılarak ne yapılabilir?

- Ürüne dair gümrük uygulamaları ve kotalarına, gümrük muafiyetlerine;
- Ürüne dair alınmış ticaret politikası önlemlerine (dampinge karşı uygulamalar, telafi edici önlemler vs.);
- Ürüne yönelik alınmış ithalat veya ihracat kısıtlamalarına ulaşılabilir.

TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en)

Access2Market üye ölkelerin ve AB'nin 120'den fazla ticaret ortağının AB ile dış ticareti kapsamındaki;

- Gümrük Vergilerine;
- Menşe Kurallarına;
- Yürürlükteki Diğer Vergilerine;

- İthalat Prosedürlerine;
- Ürüne ilişkin Teknik Gerekliliklere;
- Dış Ticaret istatistiklerine ilişkin detaylı bilgileri ihtiva eden bir veri tabanıdır.

Access2Market veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>)

AB dışı ülkelerin AB ile olan ticari anlaşmalarına ve yararlanabildikleri gümrük muafiyetlerine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets>)

Üye ülkelerin pazar profillerine, ithalat prosedürlerine ve dış ticareti düzenleyen mevzuatı ile birlikte ticarete konu ürüne ilişkin teknik mevzuatına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms>)

Access2Market veri tabanında mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve e-ticarete ilişkin veriler de yer almaktadır. Bu bilgilere aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services>)

Access2Market veri tabanını daha etkin kullanmak adına Avrupa Komisyonunun organize ettiği sanal eğitim programlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/events-access2markets/>)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

(<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil serbest ticaret anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelere gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

Konu ile ilgili AB hukuku kısıtlamaları, ilgili AB düzenlemelerinde ve elektronik gümrük tarifesinde bulunabilmektedir. Malların serbest dolaşımına ve küresel ticarete rağmen, belli mallar ithalat ve ihracatta kısıtlamalara tabi olabilmektedir. Hem ulusal hem de Avrupa

hukukundan kaynaklanan bu özel kurallar ithalat ve ihracatta yasak ve kısıtlamalara neden olmaktadır. Bu yasak ve kısıtlamalar temelde: kamu düzeninin korunması, çevrenin korunması, insan sağlığının korunması, hayvanların korunması, bitkilerin korunması, sınai mülkiyet haklarının korunması, kültürel mirasın korunması için gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte belirli mallara bazı ülkeler için kısıtlamalar uygulanabilmektedir. Dış Ticaret Mevzuatı ile ilgili Fransa ve AB düzeyindeki ayrıntılı bilgilere aşağıdaki internet sayfaları üzerinden ulaşılabilir: (Trade- European Commission - Import and Export Rules <https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules>)

AB üyesi ülkelerle mal ticareti (ithalat veya ihracat) yapılması için, bir gümrük beyannamesi doldurulması gerekmektedir. Formun biçimi, içeriği ve uygulama hükümleri AB Gümrük Kanunu (Code des Douanes de l'Union-CDU) tarafından belirlenmektedir.

Söz konusu beyannamenin oluşturulmasında üç temel gereklilik bulunmaktadır:

- Ürünün cinsi (gümrük isimlendirmesinde ürünün sınıflandırılması-gümrük tarife istatistik pozisyonu),
- Menşei (veya varış yeri)
- Malın değeri.

Avrupa Yeşil Mutabakatı

Avrupa Yeşil Mutabakatı

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı [Avrupa Yeşil Mutabakatı \(AYM\)](#)¹ ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaştırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngören Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu kapsamda, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azalımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için ["Fit for 55" \(55'e Uyum\) mevzuat değişikliği paketi](#)² Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi [Sınırdaki Karbon Düzenlemesidir](#)³ (SKDM/CBAM). Mekanizma, 2026 yılından itibaren ilk aşamada çelik, alüminyum, çimento, gübre, hidrojen ve elektrik ithalatında, AB Emisyon Ticaret Sistemi'nde (ETS) geçerli haftalık ortalama karbon ücretleri üzerinden ilgili ürünlerin üretimi aşamasında salınan emisyon miktarına göre hesaplanacak karbon fiyatına tabi tutulmasını düzenlemektedir. 1 Ekim 2023 ile 31 Aralık 2025 tarihleri arasında uygulanacak geçiş döneminde ise AB ülkelerindeki ithalatçıların mevzuat

¹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

² <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

³ https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

kapsamına giren ürünler için gömülü emisyonları ve varsa menşe ülkelerde ödenen karbon ücretlerini raporlaması gerekecektir. Ekim 2023 tarihi itibarıyla başlatılan SKDM raporlama uygulamasına ihracatçılarımızın hızlı adaptasyonunu sağlamak için söz konusu uygulamaya başlangıçta tabii olacak olan demir-çelik, alüminyum ve çimento sektörleri özelinde bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, SKDM konusunda on-line bilgilendirmeler yapılmakta olup kayıtlar ve sunumlar [Bakanlığımız sosyal medya hesaplarından](#)⁴ paylaşılmaktadır.

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise ilgili tüm ürün mevzuatına etki edecek olan dögüsel ekonomidir. Bu ana tema altında, 10 Mart 2020 tarihinde [Yeni Sanayi Stratejisi](#)⁵, 11 Mart 2020 tarihinde ise [Dögüsel Ekonomi Eylem Planı](#)⁶ açıklanmıştır. Böylece AB, hammadde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair dögüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceğini açıklamış, elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve besinler öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Gümrük Birliği kapsamında ülkemizce uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan [Sürdürülebilir Ürün İnişiyatifi](#)⁷ ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede açıklanan [Yeni Eko-Tasarım Tüzüğü Taslağı](#)⁸ ile ürünlerin AB piyasasına arzı için karşılaması gereken standartların sürdürülebilirlik ekseninde şekillendirilmesi, ürünlerin hammadde tedarikinden, üretim, tüketim ve atık aşamasına kadar daha dayanıklı, karbon salımı düşük, geri dönüştürülebilir olmasına yönelik AB düzeyinde ortak kurallar oluşturulması, ürüne ilişkin bilgilerin tüketici, piyasa gözetimi otoriteleri, geri dönüşüm sektörüncce kolayca ulaşılabilir olmasını sağlamak üzere ürüne eşlik edecek "dijital ürün pasaportları" geliştirilmesi, zorunlu yeşil kamu alımları kriterleri getirilmesi amaçlanmıştır.

2024 yılı içinde yasalması öngörülen Eko-Tasarım Tüzüğü'nde belirlenen esaslara uygun olarak 2024-2027 döneminde demir-çelik, alüminyum, tekstil ve konfeksiyon, mobilya (yatak döşegi dahil), lastik, deterjan, boya, yağlar, kimyasallar, bilgi teknolojileri ürünleri ve diğere elektroniklerde AB pazarına giriş için eko-tasarım mevzuatlarının açıklanması beklenmektedir.

Öte yandan, AB'nin yeşil mutabakat hedefleri doğrultusunda mevzuat çalışmaları devam etmekte olup, [Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü](#)⁹, Gıda ile Temas Eden Geri Dönüştürülmüş Plastik Tüzüğü, Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü yasalması olup, [yapı malzemeleri](#)¹⁰, [ambalaj ve ambalaj atıkları](#)¹¹, [dögüsel araç tasarımına](#)¹² ilişkin yasama süreci devam etmektedir.

⁴ <https://www.youtube.com/@ticaret/search?query=skdm>

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_416

⁶ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

⁷ https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/sustainable-products/about-sustainable-products_en

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/05/products-fit-for-the-green-transition-council-and-parliament-conclude-a-provisional-agreement-on-the-ecodesign-regulation/>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal->

<content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2023.191.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A191%3ATOC>

¹⁰ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5762-2024-REV-1/en/pdf>

¹¹ https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-packaging-and-packaging-waste_en

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023PC0451>

AB tarafından açıklanan [Atık Sevkiyatı Tüzüğü Taslağı](#)¹³ ile AB içinde toplanan atıkların öncelikli olarak AB içinde kullanılması amacıyla atık sevkiyatlarına kısıtlamalar getirilmesi öngörülmektedir. [Atık Çerçeve Direktifinin Revizyonu](#)¹⁴ ile ise, AB içindeki atıkların kaynağında ayrı toplanması amacıyla Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu uygulamasının tüm sektörler genişletilmesi amaçlanmış, bu çerçevede 2025 yılı itibarıyla tekstil ve konfeksiyon atıklarının ayrı toplanmasının zorunlu olması öngörülmüştür.

AB bir taraftan üçüncü ülkelere yönelik atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflerken, AB içindeki mevcut atıkların da bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılmasını amaçlamaktadır.

AB tarafından önümüzdeki dönemde açıklanacak mevzuat tasarımları ile açıklanan tasarımların son durumlarına ilişkin bilginin [Döngüsel Ekonomi Eylem Planı](#)¹⁵ sayfasından takibi mümkündür.

**AB Yeşil Mutabakatı kapsamındaki güncel gelişmeler ve AB Kurumlarınca yayımlanan bilgi/belgeler hakkında bilgiye erişmek için Bakanlığımız web sitesindeki "[Yeşil Mutabakat](#)" bölümünü¹⁶ takip ediniz.

İhracat Rejimi

AB üyesi olmayan ülkelere (üçüncü ülkelere) mal ihracatı serbest ticaret rejimi çerçevesinde yapılmaktadır:

- 1) Gözetim Rejimi: Bu rejim hem AB mevzuatında ve hem de ulusal mevzuatta yer almaktadır. Ürünler bazında gözetim rejimine ilişkin güncel bilgilere https://www.douane.gouv.fr/service-en-ligne/ouverture?code_telemat=ATA_ENCyclopedie&sid=&app=38 adresinden erişmek mümkündür.
- 2) Sertifika Rejimi: AGREX isimli ihracat sertifikası bazı tarım ürünlerinin ihracatında istenebilmektedir. Bu sertifikayla ticari operasyonların istatistik kontrolü ve ihracat iadelerinin idaresinin yapılması amaçlanmaktadır.
- 3) Yetkilendirme rejimi: Savunma malzemeleri, diğer malzemeler ve çift kullanımlı mallar ve teknolojileri ürünlerinin ihracatı ile yaptırımlara veya kısıtlayıcı önlemlere maruz kalan ülkelere yapılan ürünlerin ihracatını yetkilendirmektedir.

İthalat Rejimi

Üçüncü ülkelerden (AB üyesi olmayan ülkelerden) mal ithalatı serbest ticaret rejimi altında gerçekleştirilmektedir. Bu genel kurala istisna olan durumlar da bulunmaktadır. Gözetim, sertifika veya izin gerektiren bazı malların ithalatı, ek belgeler veya izinler gerektirebilmektedir.

- 1) Gözetim Rejimi: Mal ithalatı AB Topluluğu Gözetim Belgesinin (Community Surveillance Document) düzenlenmesini gerektirmektedir. (Düzenleme Örneği; 28 Nisan 2016 tarih ve

¹³ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/11/17/waste-shipments-council-and-parliament-reach-agreement-on-more-efficient-and-updated-rules/>

¹⁴ https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-targeted-revision-waste-framework-directive_en

¹⁵ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

¹⁶ <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat>

2016/670 sayılı Komisyon Uygulama Yönetmeliği: Belirli üçüncü ülkeler menşeli bazı demir ve çelik ürünlerinin ithalatının önceden izlenmesini öngörmektedir.)

2) Sertifika Rejimi: Bazı tarım ürünlerinin ithalatı için AGRIM isimli ithalat sertifikası gereklidir. Bu belgeler, temel dış ticaret operasyonlarının önceki istatistiksel verilerin kontrolünü yapmak, ithalat tarife kotalarını yönetmek ve olası koruma önlemleri için bilgi sağlamak gibi birçok farklı amaçla düzenlenmektedir. İthalat sertifikası gerektiren ürün örneği olarak 04.04.20 GTIP'li rendelenmiş veya toz haline getirilmiş her türlü peynir gösterilebilir.

3) Yetkilendirme rejimi: Topluluk kısıtlamalarına maruz kalan malların ithalatı, ithalat yetkisi gerektirmektedir.

Örneğin;

- Savunma sektörü malzemeleri, diğer malzemeler ve çift kullanımlı mallar ile teknolojileri.
- Vahşi hayvan türleri ve bitkilerin uluslararası ticaretinin kontrolü (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora-CITES)
- Ticari Kalite Kontrolü (PRE/3026/2003 sayılı düzenlemenin ekinde yer alan ürünlerin gümrükten geçebilmeleri için ticari kalite sertifikası sunması gereklidir.)(Örnek ürünler: soğan, sarımsak, taze incir, narenciye meyveler, zeytinyağı, vb.)
- Sanayi Güvenlik Kontrolü (Bazı ürünler güvenliklerini doğrulamak amacıyla ek kontrollere tabiidir. Bu ürünler için bir kontrol belgesi verilmesi gereklidir.) (Örnek ürünler: odun parçaları tahtaları, halılar ve diğer tekstil yer kaplamaları, bebek giysileri ve insan olmayan yaratıkları ve hayvanları temsil eden içi doldurulmuş oyuncaklar, vb.)

Özel Düzenlemelere ve Ambargoya Tabi Ürünler:

Belirli mallara yönelik özel düzenlemelerin amacı, ülkeyi, tüketicileri/vatandaşı ve çevreyi korumaktır. Kısıtlamaya veya güvenlik önlemlerine tabî ürünler, güvenlik belgesi düzenleyen yetkili bakanlıklar tarafından kontrol edilmektedir. Bu belge, malların yasal olarak ithal veya ihraç edilebileceğini onaylamaktadır. Kamu düzeni belgesi (DOP -Le document d'ordre public), malların ithalatı ve ihracatı için yasal gerekliliklerin karşılandığını doğrulayan kendi alanında yetkili makam tarafından düzenlenmektedir. Gümrük, bu belgenin gümrük beyannamesi unsurlarına uygun olmasını sağlamaktadır.

Özel düzenleme ve kısıtlamaya ve ambargoya tabi ürünlerin hangileri olduğu ithalat veya ihracat yapılacak ülkeye göre değişebileceği gibi (Örneğin belirlenmiş ülkeden kiraz ithalatının yasaklanması) belirli bir ürün grubuna (AB ülkeleri haricindeki ülkelere yapılacak patlayıcı madde ithalatı gibi) yönelik olarak da uygulanabilmektedir. Belirli kategorilerdeki gemiler, tekneler ve diğer gemiler için ve sondaj veya üretim platformları için ürünler, sivil hava taşıtları ve sivil hava taşıtlarında kullanılacak mallar, eczacılık ürünleri bu kapsamda yer almaktadır.

Bir ürünün ithalatının yasak olup olmadığını kontrol etmek için Avrupa Komisyonu TARIC veri tabanında özel bir aramanın yapılması tavsiye edilmektedir. Avrupa Komisyonu TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten ulaşılabilir.

https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?callbackuri=CBU-36&Lang=en

AB'ye ihracat aşamasında istenen belgeler:

- CMR irsaliyesi,
- Ticari fatura,
- Kambiyo Malları Beyanı (DEB aracılığıyla Intrastat),
- Çeki listesi.

Firmaların Fransa'ya İhracat Öncesi Yapması Gereken İşlemler

Merkezi AB dışında bulunan bir şirketin, yasal varlığını onaylayan ticaret sicilini gösteren tasdikli bir belgenin sağlanması gerekmektedir.

Şirketin AB üyesi olan hedef ülkedeki gümrük idaresi nezdinde kaydının oluşturularak EORI numarası alınması gerekmektedir. EORI numarası AB dışındaki ithalat veya ihracat işlemleri için gereklidir ve tüm topluluk üyesi ülkelerde geçerli olan, firmaya özgü tanımlayıcı niteliğe sahip bir numaradır.

Fransa'da veya başka bir üye ülkede gümrük işlemlerini gerçekleştiren şirketlerin aşağıdaki durumlarda tescil edilmiş EORI numarasına sahip olması gerekmektedir:

- Şirket, AB dışındaki bir ülkede yerleşikse, Fransa'da kurulmuş ise ve AB üyesi başka bir ülkede kaydı bulunmuyorsa EORI numarası alması gerekmektedir.

Fransa'da veya başka bir üye ülkede gümrük işlemleri gerçekleştiren şirketlerin, aşağıdaki durumlarda EORI numaralarını tescil ettirmeleri gerekmektedir:

- Fransa'da kurulmuş şirketler,
- AB'ye üye başka bir ülkede kayıtlı olmayan şirketler,
- AB dışındaki bir ülkede yerleşik şirketler.

Başka bir üye ülkede merkezi bulunan teşebbüsler, aynı üye devlette kayıtlı olmalıdır. Öte yandan, gümrük mevzuatı ile ilgili faaliyette bulunmayan kişilerin EORI numarasına sahip olmaları gerekmemektedir.

Eylül 2020'den bu yana, EORI numarası başvuru sahibi ve temsilcisi için zorunludur ve bir hak sahibi adına müdahale talep etme yetkisi bulunmaktadır. Bu düzenleme ve değişiklik hem başvuran hem de temsilci hakkı her iki taraf için de bulunmaktadır. Bu nedenle hem firmanın hem de temsilcisinin kendi EORI numarasının olması gerekmektedir. Fransa dışında ikamet edilmesi durumunda EORI talebi gümrük idaresinin internet sitesi üzerinden temsilci tarafından da gerçekleştirilebilmektedir. Verilen EORI numarası, verildikten 24 saat sonra aktif hale gelmektedir.

Şirketler, SOPRANO platformu, EORI bölümü aracılığıyla dijital olarak bir EORI numarası talep edebilmektedir. SOPRANO, gümrüklerin profesyonellere sunduğu tüm gümrük ve mali yetki taleplerini yöneten çevrimiçi bir hizmettir.

(<https://www.douane.gouv.fr/service-en-ligne/demande-dautorisation-douaniere-et-fiscale-soprano>)

SOPRANO sitesine ulaşmakta zorluk yaşandığında durumlarda, aşağıda bağlantı adresi verilen formdan da yararlanılması mümkündür. (https://www.formulaires.service-public.fr/gf/cerfa_13930.do)

İstenen Belge; merkezi Avrupa Birliği dışında bulunan bir şirketin, yasal varlığını onaylayan ticaret sicilidir.

Üçüncü ülkelerden (AB üyesi olmayan ülkelerden) mal ithalatı serbest ticaret rejimi altında gerçekleştirilmektedir. Ancak gözetim, sertifika veya izin gerektiren bazı malların ithalatı için ek belgeler veya izin gerektirebilmektedir. Belirli kategorilerdeki gemiler, tekneler ve diğer gemiler için ve sondaj veya üretim platformları için ürünler, sivil hava taşıtları ve sivil hava taşıtlarında kullanılan mallar, eczacılık ürünleri, çeşitli kap ve paketleme malzemeleri bu kapsamdaki ürünlerdir.

Gümrük Kontrolleri

İthalat Kontrol Sistemi 2 Sürüm 3

ICS2 sistemi, ekonomik operatörlerin AB'ye doğrudan veya AB'den transit şekilde üçüncü ülkelere gerçekleştirilecek sevkiyatlarına ilişkin bilgi ve verilerin Yükleme Öncesi Kargo Bilgisi (PLACI) ve varış öncesi Giriş Özet Beyanları (ENS) aracılığıyla AB Gümrük İdareleri'ne sunulmasını gerekli kılan bir elektronik gümrük sistemidir.

Sistem ile kargo ve taşımaya ilişkin risk analizinin gerçekleştirilip güvenliğe ilişkin tehditlerin önlenmesi, uluslararası gümrük işlemlerinin kolaylaşması ve ekonomik operatörler ve AB Gümrük İdareleri arasındaki bilgi alışverişinin basitleşmesi amaçlanmaktadır.

Sistemden pek çok ticari aktör etkilenecek olup, AB sınırları içinde ve dışında posta operatörleri, ekspres kargo taşımacılığı, havayolu kargo taşımacılığı, denizyolu, demiryolu ve karayolu taşımacılığı, AB sınırları dahilinde belirli son alıcılar, lojistik firmaları bu aktörler arasında yer almaktadır. Bu yönüyle, doğrudan AB'ye veya AB'den transit olarak başka bir ülkeye eşya gönderen Birlik dışındaki, Türkiye dahil, tüm ihracatçılar sistemden etkilenecektir.

Sistem kapsamında, AB'nin ihtiyaç duyduğu verilerin girilmemesi halinde, taşımaya ilişkin işlemler AB sınırında durdurulup, eşyanın gümrük işlemleri yapılmayacak, yetersiz beyanlar reddedilecek ya da ticaret akışını sekteye uğratabilecek tedbirler söz konusu olabilecektir.

Sistem, sevkiyat kapsam ve şekline göre üç sürüm halinde uygulanmaktadır. Havayolu kargo taşımacılığı ön yükleme ve havayolu posta taşımacılığı ön yükleme için Sürüm 1, 15 Mart 2021 tarihi itibarıyla; havayolu genel kargo taşımacılığı ile havayolu taşımacılığı ve posta taşımacılığı için Sürüm 2 ise, 1 Mart 2023 tarihi itibarıyla halihazırda AB gümrüklerinde uygulanmaktadır. Bu sistem kapsamındaki uygulamaya ilişkin ilave bilgiye AB'nin [Import Control System 2 \(ICS2\) - European Commission \(europa.eu\)](https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/import-control-system-2-ics2-0_en)¹⁷ adresindeki bağlantıdan erişilebilmektedir.

¹⁷ https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/import-control-system-2-ics2-0_en

Deniz yolu, karayolu ve demiryolu taşımacılıklarını kapsayan Sürüm 3'ün operasyonel süreci öncelikle deniz yolu taşımacılığına konu sevkiyatlar için 3 Haziran 2024 tarihi itibarıyla AB gümrüklerinde başlayacaktır. Karayolu ve demiryolu taşımacılığı için ise sisteme geçişin 1 Nisan 2025 tarihinde başlaması planlanmaktadır.

Sürüm 3'e ilişkin ekonomik operatörlere yönelik yayımlanan belgelere aşağıdaki çevrimiçi olarak ilk aşamada [Import Control System 2 - Release 3 - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?callbackuri=CBU-%2036&Lang=en)¹⁸ sitesi aracılığıyla ilave bilgi alınması mümkündür.

Gümrük Vergileri

Fransa, AB üyesi olması nedeniyle AB dış ticaret mevzuatına ve uygulamalarına tabidir. Türkiye ve AB arasında 31/12/1995 tarihinde tesis edilmiş Gümrük Birliği çerçevesinde genel bir kural olarak sanayi malları karşılıklı ticarete gümrük vergisinden muaftır. Bazı tarım ürünlerinde tarife kontenjanları bulunmaktadır.

Ürünlerle ilgili geçerli vergi oranlarına aşağıda verilen bağlantıdan ulaşabilmektedir.

(https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?callbackuri=CBU-%2036&Lang=en)

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği anlaşmasında yer alan ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir limit kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği Anlaşması 1996 yılından beri yürürlüktedir. Bu anlaşmanın temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sokulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan ATR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

¹⁸ https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/import-control-system-2-ics2-0/import-control-system-2-release-3_en

Türkiye-AB Gümrük Birliği

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kapsamındaki ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği 31 Aralık 1995 tarihinden beri yürürlükte olup, temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini (sanayi payı itibariyle) kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sunulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan A.TR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>)

- AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar

(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler aşağıdaki yasal dayanaklar çerçevesinde tavizli bir rejimden yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)

- Türkiye ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu arasında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran Antlaşmanın kapsamına giren ürünlerle ilgili Anlaşma çerçevesinde kurulan Ortak Komitenin Anlaşmanın 1 no'lu Protokolünü tadil eden 24 Şubat 2009 tarihli 1/2009 sayılı Kararı:

(https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2009.143.01.0001.01.ENG)

Öte yandan, 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın kabulü ve 31 Aralık 1995 tarihinde Gümrük Birliği'nin yürürlüğe konulmasıyla, Türkiye ile AB arasında sanayi ürünleri ticaretinde gümrük vergileri sıfırlanmış ve Türkiye üçüncü ülkelere karşı Ortak Gümrük Tarifesi uygulamaya başlamıştır. Türkiye-AB Gümrük Birliği, sadece sanayi ürünlerini ve işlenmiş tarım ürünlerini kapsamakta, geleneksel tarım ürünleri ise kapsam dışı bulunmaktadır. İşlenmiş tarım ürünlerinde gümrük vergileri tespit edilirken, tarım payı ile sanayi payı ayrılmakta ve sadece sanayi payı vergi muafiyetine tabi tutulmaktadır.

Rekabet

AB'nin Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü

Avrupa Komisyonunun Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü 23 Aralık 2022 tarihinde L 330 sayılı AB Resmi Gazetesinde EU 2022/2560 sayısıyla yayınlanmış olup, anılan Tüzük kapsamında, Avrupa Komisyonu'na üçüncü ülkeler tarafından verilen ve AB pazarında rekabeti bozan sübvansiyonlara karşı soruşturma yürütme ve gerekli durumlarda önlem alma yetkisi verilmektedir. Böylelikle, AB'nin katı rekabet kurallarına tabi AB'de yerleşik firmalar ile üçüncü ülke firmaları arasında eşit rekabet şartlarının sağlanmasının hedeflendiği açıklanmıştır.

Tüzük ile birlikte üçüncü ülkenin, doğrudan veya dolaylı olarak iç pazarda faaliyette bulunan bir veya daha fazla yüklenici veya sektöre fayda sağlayan mali katkı yabancı sübvansiyon olarak değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Tüzük kapsamında, yüklenicilerin eşik değerlerin üzerinde kalan tüm satın alma ve birleşmeleri ile kamu alımlarına katılımlarının Komisyon'a ön bildiriminin yapılması gerekmekte olup, ayrıca Komisyon'un eşik değerler altında kalsalar dahi, piyasayı bozucu yabancı sübvansiyon şüphesi bulunan tüm piyasa hareketlerini soruşturma yetkisi bulunmaktadır.

Tüzüğe <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj> bağlantısından erişilebilmektedir.

Söz konusu Tüzük 12 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanmış olup, 12 Ekim 2023 itibarıyla şirketlerin yabancı mali katkıları içeren ve ilgili bildirim eşiklerini aşan şirket birleşmeleri ve kamu alımları hakkında bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

Tüzük ile ilgili olarak 12 Temmuz 2023 tarihli AB Resmi Gazetesinde (EU) 2023/1441 sayılı Uygulama Tüzüğü yayınlanmıştır. Söz konusu Tüzükte birleşmelere ilişkin bildirimlerin ve kamu alımları prosedürlerinde yabancı mali katkı bildirimlerinin şekil, içerik ve usulü, Tüzüğe göre yapılması gereken sözlü açıklamaların usulüne ilişkin detaylar, ifşa, dosyalara ve gizli bilgilere erişim hakkındaki detaylı kurallar, şeffaflık gereklilikleri ve zaman kısıtlarının hesaplanması ve Tüzük kapsamındaki taahhütlere ilişkin zaman kısıtlarının detayları belirlenmiştir.

Uygulama Tüzüğüne Implementing regulation - 2023/1441 - EN - EUR-Lex (europa.eu) adresinden ulaşılabilir.

İç Vergiler ve Oranları

KDV

KDV, çoğu mal ve hizmetin satın alınması için geçerli olan bir satış vergisidir ve tüccar tarafından toplanıp Fransa Devlet Gelir İdaresine gönderilmesi gerekmektedir. Fransa'da standart KDV oranı %20'dir ve bu oran dünyadaki en yüksek KDV oranları arasında yer almaktadır.

Standart %20 KDV, piyasadaki ürün ve hizmetlerin çoğunda uygulanmakta olup kimi ürünler indirimli orana tabidir. Bu anlamda %5,5 indirimli oran, temel gıda ürünleri, kişisel hijyen ürünleri, engellilere yönelik ekipman ve hizmetler, kitaplar kültürel etkinlikler, gaz ve elektrik abonmanlıkları, bazı sanat eserlerinin ithalatı vb. uygulanmaktadır.

%2,1'lik özel KDV oranı ise sosyal güvenlik tarafından geri ödenebilen ilaçlar, kasaplık ve şarküteri amaçlı canlı hayvanların satışı, televizyon lisans ücretleri, bazı gösteriler, basın vb. için kullanılmaktadır.

Hükümetin KDV vergi beyannamelerini izleyip doğrulamasını sağlamak için işletmelerin bir Fransız KDV numarası veya başka bir tanımlayıcı kayıt yaptırmaları gerekebilmektedir. KDV tahsilatı tüccarın sorumluluğundadır ve uygun vergi miktarlarının toplanmaması ve sunulmaması ciddi cezalara neden olabilmektedir.

Özel Tüketim Vergileri

Ürünler üretildiklerinde veya satıldıklarında ödenmektedir. AB, ürünlerin her biri için ödenmesi gereken minimum tüketim vergisi miktarını belirlemektedir Ancak üye ülkeler başka vergiler de uygulayabilmektedir. AB ülkelerinde uygulanan özel tüketim vergisi ayrıcalıklı rejime tabidir. Alkol ve alkollü içecekler ve tütün mamulleri elektrik ve belirlenmiş enerji kaynakları özel tüketim vergisine tabidir.

Fransa'da alkolsüz / alkollü içecekler ve tütün ve mamulleri bu vergiye tabidir.

Sosyal Güvenlik Katkısı

Ek olarak alkollü içeceklerden alınmaktadır ve oranlar yıllık olarak ürün bazında belirlenmektedir.

Diğer Vergiler

Kurumlar vergisi oranı %25'tir. KOBİ niteliğinde olup cirosu 7,6 milyon avronun altında olan ve belli şartları taşıyan şirketler 42.500 avroluk ilk dilimde %15 vergiye tabidir.

Fransa'da kurulan ülkemiz menşeli şirketler, Fransa'daki kazançları üzerinden vergilendirilmektedir.

<https://www.impots.gouv.fr/professionnel/imposition-des-resultats>

<https://www.impots.gouv.fr/international-professionnel/corporation-tax-1>

<https://www.impots.gouv.fr/international-professionnel/tax4busines>

Gelir vergisi ise gelir seviyelerine göre farklılık göstermekte ve vergilendirilecek miktar her sene yeniden belirlenmektedir. Ayrıca hanede bulunan kişi sayısı da ödenecek vergi miktarında belirleyici bir rol oynamaktadır. 2024 yılı için gelir vergisi 11.297 avroya kadar %0 olmakla birlikte artan gelire göre %11, %30, %41 ve %45 (177.106 avro üzeri) oranlarda vergi alınmaktadır.

<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F1419>

<https://www.impots.gouv.fr/international-professionnel/tax-obligations-businesses-without-permanent-establishment-france>

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Fransa Standartlar Birliği (AFNOR-Association Française de Normalisation) Fransız ulusal standardizasyon kuruluşudur. AFNOR, Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (Organisation

Internationale de Normalisation-ISO) ve Avrupa Standardizasyon Komitesi (Comité Européen de Normalisation-CEN) nezdinde Fransa'yı temsil etmektedir.

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için AB'nin tüzük, direktif vb. adlar ile meydana getirdiği (EURLEX internet sayfasından ulaşılabilen) teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, tüm ürünler için temel kuralları belirleyen yatay mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerden (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) oluşmaktadır. Bunun haricinde, AB içinde ortak bir düzenlemeye tabi olmayan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) ürünler yönünden üye ülkeler kendi düzenlemelerini yapmakta serbesttir.

Ülkemiz, Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE İşareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve ürünlere ilişkin (sektörel) mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'nin ürünlere ilişkin mevzuatındaki güncellemeleri de takip ederek bilahare ulusal mevzuatına yansıtmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO-<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, ortak bir AB mevzuatı bulunan ürünler yönünden ulusal mevzuatımızı uyumlaştırdığımız ölçüde veya düzenlenmemiş alanda yer alan ürünler yönünden Türk ürünlerinin AB'de ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyini sağlamaktadır. Ülkemizce uyum sağlanan AB mevzuatı ve ilgili yetkili kuruluşların irtibat bilgileri "Türkiye Ürün Kuralları Veri Tabanı"nda yer almaktadır; anılan Veri Tabanına <https://urunkurallari.ticaret.gov.tr/> adresinden erişim sağlayabilirsiniz.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı bilgi edinmek için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilir. Ayrıca, Avrupa Birliği'nce hazırlanan ve ürün kurallarının uygulanmasına ilişkin bilgiler içeren güncel Mavi Rehber, Bakanlığımız tarafından Türkçeye çevrilerek üreticilerimizin, ilgili Bakanlıklarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın ve ilgili tüm paydaşların hizmetine sunulmuştur. Mavi Rehber'e aşağıda yer alan adres üzerinden erişilebilmektedir: <https://ticaret.gov.tr/data/5dc55af713b87654fc017421/MAV%C4%B0%20REHBER%202022,...pdf>

AFNOR, Norme Française (NF) olarak kısaltılan Fransız standartları ve kendi markası AFAQ ile Fransa'da işletme sistemi, ürün, hizmet ve mesleki yeterlilik konularında belgelendirme yapmakta; AB direktifleri çerçevesinde de tıbbi cihazlar, kişisel koruyucu donanımlar, çelikten inşaat malzemeleri, kireç, granüller, duman/yangın alarm ve donanımları, ateşe ve yangına dayanıklı kapı ve pencereler, beton yapıları koruyucu sistem ve ürünler, kiremitler, hidrolik yol bağlayıcıları, bitümler ve bitümlü bağlayıcılar, satıh kaplamaları gibi birçok ürün için CE belgelendirmesi yapmaktadır.

NF belgelendirmesini Fransız ithalatçılar AB teknik düzenlemelerinin öngördüğü belgelendirmeye veya AB uyumu sağlanmış standartlara ek olarak talep edebilmektedir. Bu kapsamda, NF belgesi veren temel kurum AFNOR'dur. Ancak, AFNOR tarafından tanınmış başka uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca da NF belgesi verilebilmektedir. NF belgesi sanayi, tüketim ve çevre odaklı çeşitli ürünler ve bazı hizmetler için istenebilmektedir. Ayrıca ; aralarında ISO :14001-22301-27001-45001, OHSAS 18001, IATF 16949, HACCP de bulunan birçok uluslararası belgelendirme AFNOR tarafından yapılmaktadır.

Fransa'da Teknik ve Sanayi Standartlarla İlgili Kuruluşlar:

Ulusal Standart Kuruluşları:

AFNOR-Fransız standardizasyon Birliği (<https://www.afnor.org/en>),

UTE-Elektrik Teknik Birliği (<http://ute-asso.fr>)

ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (<https://www.etsi.org>)

Uluslararası Standartlar Ağına Entegre Kuruluşlar:

Avrupa düzeyinde:

Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN) ve Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (CENELEC) (<https://www.cenelec.eu/>)

Uluslararası düzeyde:

Uluslararası Standartlar Organizasyonu (ISO- <https://www.iso.org/home.html>)

Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC- <https://www.iec.ch/>)

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle adil rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. ISO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE işareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından imalatçı sorumludur. Ancak, eğer imalatçı ya da imalatçının yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Diğer bir anlatımla, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB mevzuatına uygunluğunu temin etmek zorundadır.

Ürünlerin piyasaya arz edilmesine ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi ve denetimi işlemleri AB'nin 765/2008/EC sayılı Tüzüğü ile 2019/1020/EU sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE İşareti ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetimi ve denetimine yönelik hükümler ihtiva etmekte olup üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen 178/2002/EC sayılı Tüzük doğrultusunda Genel Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 tarihli düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurularak gıda güvenliği konusunda uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Genel Gıda Yasası, gıdaların izlenebilirliği konusunda da hükümler içermektedir ve düzenlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde tarım ürünlerinin piyasaya arzına ilişkin ortak kuralları 1308/2013/EU ve 1379/2013/EU sayılı Tüzükler belirlemektedir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. Bu yönde, 543/2011/EU sayılı Tüzük taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

Test, Muayene ve Belgelendirme

AFNOR Certification, hizmetler ve ürünler, kişiler ile ilgili yönetmeliklere uygunluk konusunda hizmet veren Fransız değerlendirme ve sertifikasyona yetkili olan Fransız kuruluşudur. AFNOR, Fransa Sanayi Bakanlığı'na bağlı olarak Fransa'daki resmi ulusal standardizasyon ve belgelendirme konusunda yetkilidir.

AFNOR; grup bünyesindeki kuruluşlarla, gıda, çevre, enerji, akreditasyon, laboratuvar hizmetleri, gıda ticareti gibi konulardaki standardı oluşturmakta, belgelendirme hizmeti vermektedir. (<https://www.afnor.org>)

Uygunluk Değerlendirme

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO- <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (<https://www.cenelec.eu/Pages/default.aspx>) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Gerekli Belgeler:

- *CMR (Convention Marchandise Routier) belgesi* : Uluslararası kara yolu taşımacılığında kamyonla yapılan taşımalarda uluslararası CMR Anlaşması gereğince düzenlenen, koşulları standardize ederek taşıyıcının sorumluluklarını belirleyen mal taşıma belgesidir. Türkiye'nin "Eşyaların Karayolundan Uluslararası Nakliyatı İçin Mukavele Sözleşmesi (CMR) Konvansiyonuna katılması, 07.12.1993 tarihli ve 3939 sayılı Kanunla uygun bulunmuştur. Konvansiyona 2009 yılı itibarıyla Fransa ve Türkiye'nin dahil olduğu 56 ülke taraf olmuştur.
- Ticari fatura,
- Kambiyo Senedi ile (DEB aracılığıyla Intrastat),
- Çeki (Paketleme) listesi.
- Bireysel vergi kimlik numarası : AB'de KDV'den sorumlu herhangi bir işletmenin, vergi servisi tarafından verilmiş bir bireysel vergi kimlik numarası bulunmaktadır. Firmanın bu numarayı faturalarına, mal değişim beyanlarına ve KDV idelerine eklemesi gerekmektedir. Fransa'da yerleşik şirketler için numara ; FR kodu, 2 rakamlı veya harfli bir elektronik anahtar ve şirketin (SIREN) numarasından oluşmaktadır (9 haneli).

Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (GÜS) (La Responsabilité Élargie du Producteur-REP)

Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (GÜS), belirli ürün türleri için atık önleme ve atık yönetiminin düzenlenmesine yönelik özel düzenlemelerdir. Buna göre üreticiler (*üreticiler, distribütörler veya ithalatçılar*) yani belirli ürünlerin piyasaya sürülmesinden sorumlu olanlar, kullanım ömürlerinin sonunda bu ürünlerden kaynaklanan atıkların önlenmesi ve atık yönetiminin finanse edilmesi veya organize edilmesinden de sorumlu tutulmaktadır.

Üreticiler GÜS'den kaynaklanan bu yükümlülüklerini yerine getirmek için kamu makamları tarafından onaylanan ve kâr amacı gütmeyen eko-kuruluşlar çerçevesinde kolektif olarak örgütlenmektedir. Bu sistemden en çok yararlanan ülkelerden biri olan Fransa'da şu anda on iki atık yönetim kanalı bu ilkeye göre faaliyet göstermektedir.

Fransa'da GÜS ilkesi 1975'ten beri yasalarda yer almaktadır. O dönemde, bu ilkeyi düzenleyen Çevre Kanunu'nun L. 541-10. Maddesinde, "Bu ürünlerin veya bunların üretiminde kullanılan unsur ve malzemelerin üreticileri, ithalatçıları ve dağıtıcıları, bunlardan kaynaklanan atıkların ortadan kaldırılmasını sağlamak veya buna katkıda bulunmakla yükümlü tutulabilir." hükmü yer almaktadır. GÜS sistemi Fransa'da 1 Nisan 1992 tarihli ev ambalajlarına ilişkin kararname ile uygulanmaya başlamıştır. Daha sonra pil, kâğıt, elektrikli ve elektronik ekipman (3E) vb. gibi birçok ürün sektörünü kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Fransa'da, 10 Şubat 2020 tarihinde yürürlüğe giren Döngüsel Ekonomi için Atıkla Mücadele Yasası (*AGEC-2020-105 sayılı Kanun*), atıkları sınırlandırmak ve doğal kaynakları, biyoçeşitliliği ve iklimi korumak amacıyla üretim ve tüketim modelindeki değişimi hızlandırmıştır. Yasa ile AB'nin Tek Kullanımlık Plastik (SUP) Direktifi iç hukuka aktarılmıştır.

AGEC yasası, GÜS sektörlerinin organizasyon sistemini derinlemesine dönüştürmektedir. AGEC yasası ile GÜS sisteminin amacı sadece üretilen atığın işlenmesi olmaktan çıkmış, aynı zamanda atığın önlenmesi de amaçlar arasında yer almaya başlamıştır. Çevre Kanunu'nun L. 541-10 sayılı maddesi değiştirilerek GÜS sektörlerinin, özellikle, ürünlerin yaşam döngüsünün uzaması ve

ayrıca onarım ve yeniden kullanımlarının eko-tasarım yaklaşımı ile teşvik etmeleri zorunlu hale getirilmiştir.¹⁹

Eko-örgütler Yoluyla Kurulan Kolektif Sistem

Bu sistemde, piyasaya sürülen her ürün için üyeler (*üreticiler, distribütörler veya ithalatçılar*), ait olduğu eko-kuruluşa bir eko-katkı payı ödemektedir. Eko-kuruluş üye üreticilerinin sorumluluğunu üstlenir.

Katkı payı veya finansal modeli: Eko-örgütler, üyeler (*üreticiler, distribütörler veya ithalatçılar*) tarafından ödenen eko-katkı paylarını toplar ve toplanan katkı paylarını, atıkların toplanması için yerel makamlara veya ilgili operatörlere dağıtır,

Operasyonel model: Eko-örgüt üreticilerden eko-katkı paylarını toplar ve bu katkı paylarını atıkların toplanması ve işlenmesi hizmetini veren şirketlerle sözleşme yapmak için kullanır.

Uygulamada, eko-kuruluşlar bu iki finansman modelinin tamamını veya bir kısmını uygulamaktadır.

Eko-kuruluşların kuruluş şartları, sektörler arası komisyona danışıldıktan sonra Çevre Bakanı tarafından çıkarılan bakanlıklar arası kararname ile belirlenmektedir.

Uygulamada, eko-örgütler GÜS yükümlülüklerine tabi birkaç üreticiden oluşmakta ve üyeleri tarafından ödenen eko-katkılar ile finanse edilmektedir.

i. Bireysel Sistem:

Bir üreticinin yükümlülüklerini bireysel bir toplama ve arıtma sistemi kurarak kendisinin yerine getirmeyi tercih etmesi durumunda, atık haline gelen tüm ürünlerinin ulusal topraklardaki herhangi bir noktada ücretsiz olarak geri alınmasını sağlaması gerekmektedir. Bu nedenle ürünlerin, menşelerinin belirlenebileceği ve uygulanan toplama sisteminin etkinliğinin sağlanabileceği bir şekilde işaretlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda doğabilecek zararların tanzimi için mali bir garantiye ihtiyaç duyulmaktadır.

ii. Eko-katkı:

Kurulan eko-kuruluş, üye üreticilerinin sorumluluğunu üstlenmektedir. Piyasaya sürülen her ürün için üretici, ait olduğu eko-kuruluşa bir eko-katkı payı ödemektedir.

Eko-katkı miktarı, her bir eko-örgüt tarafından belirlenen bir ölçüğe göre hesaplanmaktadır. Ödenecek eko-katkı miktarı, piyasaya sürülen ürünün türü ve kullanım ömrü sonunda atık yönetiminin maliyeti ile doğrudan bağlantılıdır. Eko-katkılar, üreticilerin tüm yükümlülüklerinin (*önleme, yeniden kullanım, toplama, ayırma, atık geri dönüşümü, bilinçlendirme vb.*) finanse edilmesini mümkün kılmaktadır. Özellikle ürünlerin eko-tasarımıyla ilgili belirli çevresel teşvik kriterlerine uymaları halinde, katkı oranları değişebilmektedir. AGEÇ yasasına göre, ürün, çevresel kriterleri yerine getiriyorsa (bonus) ödenen katkı payı miktarı azaltılabilmekte veya ürün çok kirlenici ise (atık) bu miktar artırılabilir. Buna eko-modülasyon denilmektedir.

¹⁹ https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000041599099/

Bu nedenle atık üretimini sınırlandırmak ve geri kazanımını kolaylaştırmak, üreticilerin yararınaadır.

Eko-katkı, üreticilerin önleme, toplama, ayırma, geri dönüşüm vb. ilişkin gereksinimlerinin karşılanmasını mümkün kılmaktadır. Örnek olarak, bir paket paketlenmiş bisküvi için eko-katkı payı yaklaşık 0.0076 €'dur (CITEO)²⁰. Bu ek finansman, ambalajların bir ayrıştırma merkezi tarafından seçici olarak toplanması ve geri dönüştürülmesinin düzgün bir şekilde uygulanmasını mümkün kılmaktadır.

Eko-katkılar devlet tarafından toplanamamakta ve miktarları devlet tarafından belirlenmemektedir. Bu nedenle eko-katkılar bir vergi değildir. Eko-katkı, üreticinin, atıklarının artırılmasıyla ilgilenebilmesi için kendi eko-örgütüne ödediği mali bir bedeldir.

"Kirlenen öder" prensibinin bir neticesi olarak üretici tarafından ödenen eko-katkı, daha az yerel vergi ödenmesini de beraberinde getirmektedir.

Fransa'da Genişletilmiş Üretici Sorumluluğuna Tabi Olan/Olacak Ürünler:

AGEC yasasından önce mevcut olan sektörler:

1. Ev ambalajı,
2. Kâğıt,
3. Elektrikli ve elektronik ekipman,
4. Mobilyalar,
5. Tekstil ürünleri,
6. Piller ve akümülatörler,
7. Kimyasallar,
8. Lastikler,
9. Ömrünü tamamlamış araçlar,
10. Eğlence veya spor tekneleri,
11. Kendi kendini tedavi eden hastalar tarafından kullanılan tıbbi cihazların delinmesi,
12. İnsan kullanımına yönelik ilaçlar.

Mevcut sektörlerle ek olarak AGEC yasası ile oluşturulan yeni sektörler:

AGEC Yasası ile 2021 ve 2025 yılları arasında on bir ek bölümün oluşturulması öngörülmüştür:

1. Profesyonel ambalajlar (2025)
2. İnşaat sektöründen inşaat ürünleri veya malzemeleri (2022),
3. Oyuncaklar (2022),
4. Spor ve eğlence ürünleri (2022),
5. Kendin yap ve bahçe ürünleri (2022),
6. Mineral veya sentetik yağlar (2022),
7. Tütün ürünleri (2021),
8. Sakız (2024),
9. Tek kullanımlık sihi ürünler (2024),
10. Plastik içeren balıkçılık malzemeleri (2025)
11. Tıbbi cihazlar (olasılık)

²⁰ https://www.ecologie.gouv.fr/sites/default/files/19049_Decryptons_Fili%C3%A8res_REP.pdf

Katılımcı Bir Yönetişim Modeli: EPR Sektörler Arası Komisyonu

Paydaşlar arasında istişare, sürdürülebilir sektörlerin birlikte inşasında kilit unsurlardan biridir. İstişare, sektör yönetim organı olan Sektörler Arası GÜS Komisyonu aracılığıyla sağlanmaktadır. Özellikle her bir sektör için çerçeve ve hedefleri belirleyen taslak şartnameler ve eko-örgütlerin onaylanması konusunda komisyonun görüşleri alınır.

Komisyon, her biri üreticileri, yerel yönetimleri, dernekleri, atık yönetimi operatörlerini ve Devleti temsil eden 5 üyeden oluşmaktadır.

Çevre Kanunu: madde D.541-6-1 (komisyonun oluşumu)

Komisyon Başkanı: Jacques VERNIER

Komisyon sekreteryası: secretariat-cifrep@developpement-durable.gouv.fr

Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu Özgün Numarası

1 Ocak 2022 tarihinden itibaren, GÜS ilkesine tabi şirketlerin, AGEC hükümleri uyarınca ADEME (Fransız Çevre ve Enerji Yönetimi Ajansı) tarafından verilen özgün bir kimlik numarasına sahip olması gerekmektedir. Ürün alanlarının özgün kimlik numarası almaya başladıkları tarihler değişmekle birlikte, Fransa'da hâlihazırda üretici sorumluluğuna giren ve GÜS kaydı ile GÜS özgün numarası gerektiren ürün alanları yukarıda listelenmektedir.

Söz konusu kimlik numarası, yasaların gerektirdiği şekilde bir atık yönetim sisteminin üyesi olduğunun kanıtı niteliğindedir. Yine bu numara, GÜS yükümlülüklerine uyumun izlenmesine imkân tanımaktadır.

Fransız pazarında GÜS'ye tabi ürünleri üreten, ithal eden veya tanıtan kişilerin GÜS özgün numarasına sahip olması gerekmektedir.

Pazar Yerlerinin EPR Yükümlülükleri

AGEC yasası çerçevesinde Çevre Kanunu'na eklenen madde ile (Madde L. 541-10-9), GÜS ilkesi kapsamındaki ürünlerin uzaktan satışını yapan veya teslimatını kolaylaştıran çevrimiçi satış platformlarının veya pazar yerlerinin, 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren bu ürünlerden kaynaklanan atıkların önlenmesini sağlaması veya atıkların önlenmesine katkıda bulunması gerektiği öngörülmüştür.

GÜS ilkesi, Çevre Kanunu Madde L. 541-10'da atıfta bulunulan tüm ürün üreticileri için geçerli olsa da, ürünlerin satışında kullanılan araçlara bakılmaksızın, üreticiler - AGEC yasasından önce - GÜS yükümlülüğünden kaçınmak için çevrimiçi satışları kullanabilmekteydi. Ancak bu yasa ile 1 Ocak 2022 itibarıyla Fransa'ya ürün satan satıcıların (yurt içinden veya yurt dışından), kanunda belirtilen ürün kategorileri kapsamında GÜS yükümlülüklerini yerine getirmeleri zorunlu hale gelmiştir.

Uygulamada, satış aracı olarak hareket eden mesafeli satış siteleri, ürün üreticisinin GÜS yükümlülüğünü hâlihazırda yerine getirdiğini gösterebildikleri durumlar dışında, platformlarından geçen ürünler için GÜS gerekliliklerini yerine getirmekle yükümlüdür.

GÜS yükümlülüğü, bir eko-örgüt üyeliğini, bu ürünlerden kaynaklanan atıkların önlenmesi ve yönetimi için eko-örgüt'e mali bir katkı payı ödenmesini ve eko-örgüt'e beyan edilmek üzere satılan ürünlerle ilgili asgari bilgilerin bulunmasını gerektirmektedir.

TRIMAN İşaretlerini ve Ayıklama Prosedürlerine İlişkin Bilgileri Sergileme Yükümlülüğü

AGEC yasası ile getirilen Çevre Kanunu'nun L. 541-9-3 Maddesi, ev tipi cam içecek kapları hariç olmak üzere, GÜS ilkesi kapsamındaki her ürünün, tüketiciyi ürünün ayırma kurallarına tabi olduğu konusunda bilgilendiren bir Triman işareti ile işaretlenmesi gerektiğini öngörmektedir.

Söz konusu Triman işaretinin yanı sıra, üründen çıkan atıkların nasıl ayrıştırılacağına ilişkin bilgilerin de bu işaretin yanında yer alması gerekmektedir. Ürünün çeşitli unsurları veya üründen çıkan atıklar farklı ayıklama prosedürlerine tabi ise, bu prosedürler unsur bazında detaylandırılmaktadır. Bu bilgiler, diğer hükümler uyarınca iliştilen semboller saklı kalmak kaydıyla, ürünün üzerinde, ambalajında veya bu mümkün değilse ürünle birlikte verilen diğer belgelerde yer almaktadır.

Mağaza İçi Geri Alma Yükümlülüğü (Çevre Kanunu Madde L. 541-10-8'in Uygulanması)

Temel günlük ürünler, sağlanan toplama kutuları ile ilgili mağazalara geri götürülebilmektedir. Elektrikli ve elektronik ekipmanlar ve piller, iade edilen ürünle aynı türde ürün satan mağazalara bırakılabilmektedir. Bununla birlikte, ilaçlar ve delici tıbbi cihazlar eczaneye iade edilmekte ve ambalajları ayırma kutusuna konulmaktadır.

AGEC yasası, mağaza içi geri alma yükümlülüklerini yeni ürünleri de kapsayacak şekilde genişletmiştir. Bu kapsamda, 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren mobilya ve kimyasal ürünler mağazalara iade edilebilmektedir. Bu yükümlülük 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren oyuncaklar, spor ve eğlence ürünleri ile yapı ve bahçe malzemeleri için de geçerli olmuştur.

Uygulanan Cezalar

"Döngüsel bir ekonomi için atıkla mücadele" yasası, yükümlülüklerini yerine getirmeyen üreticilere, eko-örgütlere veya bireysel kişilere ceza uygulama mekanizması getirmektedir. Mevcut sistemin etkinliğini artırmak ve Çevre Kanunu ve uygulama metinlerinin hükümlerine uyulmasını sağlamak amacıyla uygulanan cezalar artırılmıştır.

Çevre Kanunu'nun L. 541-9-5 maddesi uyarınca, GÜS kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmeyen bir üretici aşağıdaki cezalara tabi tutulabilmektedir:

- Piyasaya sürülen her birim veya ton ürün için 7.500 avroya kadar para cezası;
- Günlük 20.000 avroya kadar ceza ödenmesi;
- Aşağıdaki durumlarda 30.000 avroya kadar ek para cezası:
 - Ademe (Ekolojik Dönüm Ajansı) tarafından tutulan SYDEREP kaydına kayıt yaptırılmaması;
 - Kayıta talep edilen bilgilerin doğru bir şekilde doldurmaması veya yanlış veri sağlanması;
 - EPR numarasının belirtmesi gereken materyallerde bu bilginin eklenmemesi halinde.

Çevre Kanunu'nun L. 541-9-6 maddesi uyarınca, Çevre Kanunu'nda belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket eden bir eko-örgüt veya bireysel sistem:

- Toplanan eko-katkıların %10'una kadar idari para cezası,
- Şartnameye uyulması için gerekli tedbirlerin tutarını içeren bir miktarı kaydetme yükümlülüğü, bu tedbirleri resen yerine getirmek için kullanılabilecektir;
- Günlük 20.000 avroya kadar ceza ödenmesi;
- Onayın askıya alınması veya geri çekilmesi

Onaylandığı sektör için şartnamede belirlenen atık önleme ve yönetim hedeflerini karşılayamayan bir eko-örgüt veya bireysel sistem, bir iyileştirme planı uygulamakla yükümlüdür. Eko-örgüt veya bireysel sistem, hedeflere ulaşmak için bu plana tahsis edilmesi gereken kaynakların %150'sini tahsis etmelidir. Bu planın sunulmaması veya bu plana uyulmaması, Çevre Kanunu hükümlerinin ihlali durumunda öngörülen para cezası veya cezanın ödenmesi veya onayın askıya alınması veya geri çekilmesi ile cezalandırılır.

Çevre Kanunu'nda öngörüldüğü üzere, bu cezalar çevreden sorumlu bakanlığın inisiyatifiyle verilmektedir. Bu süreçte üretici, eko-kuruluş veya ihlal eden bireysel sistem, yazılı veya sözlü olarak görüşlerini sunmaya çağrılmaktadır. Kararlar açıklanmaktadır.

Eko Kuruluşlar Listesi:²¹

| Atık Tipi | Eko-Kuruluş |
|--|--|
| Ev tipi ambalaj | Adelphe www.adelphe.fr Citeo https://www.citeo.com/ Leko https://www.leko-organisme.fr/ |
| Piller ve taşınabilir akümülatörler | Corepile https://www.corepile.fr/ Screlec https://www.corepile.fr/ |
| Elektrikli ve elektronik ekipman (EEE) | <u>Hanehalkı</u> Kategori 1, 2, 4, 5, 6 ve 8 için: Ecologic https://www.ecologic-france.com/ Kategori 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 8 için: Ecosystem https://www.ecosystem.eco/ Kategori 7 için: Soren www.soren.eco <u>Profesyoneller:</u> Kategori 1, 2, 4, 5, 6 ve 8 için: Ecologic https://www.ecologic-france.com/ Kategori 1, 2, 4, 5 ve 6 için: Ecosystem https://www.ecosystem.eco/ Koordinatör kuruluş: OCAD3E |
| Kendi kendine tedavi gören hastalardan bulaşıcı risk taşıyan tedavi atıkları | Das Tri https://www.dastri.fr/ |
| Giyim, ev tekstili ve ayakkabı | Refashion https://www.refashion.fr/ |
| Gezi ve spor teknelerinden kaynaklanan atıklar | Aper la Plaisance https://www.recyclermonbateau.fr/ |
| Tütün ürünlerinden kaynaklanan atıklar | Alcome https://alcome.eco/ |

²¹ <https://filieres-rep.ademe.fr/eco-organismes>

| | |
|---|---|
| DIY ve Bahçe ürünleri | <p>Kategori 1 - Boyacı aletleri için: ECODDS https://www.ecodds.com/</p> <p>Kategori 2 - Makineler ve motorlu termal cihazlar için: EKOLOJİK https://www.ecologic-france.com/</p> <p>Kategori 3° - DIY ekipmanları ile Kategori 4° Bahçe bakımı ve peyzaj için ürün ve ekipmanlar için: ECOMAISON https://ecomaison.com/ VALOBAT https://www.valobat.fr/</p> |
| Spor ve Eğlence Ürünleri | <p>Ecologic https://www.ecologic-france.com/</p> |
| Mefruşat | <p>Ecomaison https://ecomaison.com/</p> <p>Valdelia https://www.valdelia.org/</p> <p>Valobat https://www.valobat.fr/</p> |
| Oyuncaklar | <p>Ecomaison https://ecomaison.com/</p> |
| Yağlayıcılar | <p>Cyclevia http://www.cyclevia.com/</p> |
| Kullanılmayan İlaçlar | <p>Cyclamed https://www.cyclamed.org/</p> |
| Kimyasal Ürünler | <p>Ecodds https://www.ecodds.com/</p> <p>Ecosystem https://www.ecosystem.eco/</p> <p>PyréO https://www.pyreo.fr/</p> |
| Yapı sektöründen inşaat ürünleri veya malzemeleri | <p><u>Kategori 1 için - Mineral ürünler ve malzemeler (cam, mineral yün ve alçı hariç)</u> Valobat http://www.valobat.fr/</p> <p>Ecominero http://www.ecominero.fr/</p> <p><u>Kategori 2 için - Mineral olmayan ürünler ve malzemeler (cam, mineral yün ve alçı dahil)</u> Valobat http://www.valobat.fr/</p> <p>Ecominero http://www.ecominero.fr/</p> <p><u>Tüm kategoriler için:</u> OCA Bâtiment (onaylı koordinasyon kuruluşu) https://oca-batiment.org/</p> |

| | |
|-----------|---|
| Lastikler | ALIAPUR https://www.aliapur.fr/fr/ GIE FRP https://www.eo-frp.com/ TYVAL |
|-----------|---|

Daha fazla bilgi için:

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006074220/2023-03-03/
<https://www.ecologie.gouv.fr/cadre-general-des-filieres-responsabilite-elargie-des-producteurs>
<https://expertises.ademe.fr/economie-circulaire/filieres-a-responsabilite-elargie-producteurs-rep>
https://www.ecologie.gouv.fr/sites/default/files/19049_Decryptons_Fili%C3%A8res_REP.pdf
<https://institut-economie-circulaire.fr/responsabilite-elargie-producteur-rep-loi-economie-circulaire/>
<https://syderep.ademe.fr/public/actualites>
<https://syderep.ademe.fr/public/faq>

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir.

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Tüzük 1272/2008/EC (CLP); madde ve karışımların sınıflandırması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında kurallar,
- Tüzük 2022/1616/EC; gıda ile temas eden geri dönüştürülmüş plastik materyallerin pazara giriş koşulları ve geri dönüşüm teknolojilerine ilişkin kurallar,
- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.
- Tüzük 1935/2004/EC (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.
- Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde gönüllülük esasına bağlı olarak, 66/2010/EC sayılı Tüzük ile Çevre Etiketi (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketi ile ilgili bilgi (https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel_en) linkinden edinilebilir.

Tüketicileri en yüksek seviyede korumak amacıyla Fransa'da sadece AB etiketleme şartlarını yerine getiren ürünler satılabilmektedir. Etiketleme şartları, tüketici sağlığını, güvenliğini ve çıkarlarını en yüksek seviyede korumayı amaçlamaktadır. Etiketlerde içerik, bileşim, güvenli kullanım hakkında bilgi, özel önlemler ve ayrıca diğer belli detaylar hakkında bilgilerin yer alması gerekmektedir.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir.

Tüketicilere yönelik sağlık risklerinin önlenmesi ve çevrenin korunması için özellikle de atık arıtımı açısından AB mevzuatına uygun olmalıdır. Ahşap veya sebze içerikli ambalajlar bitki sağlığı denetimine de tabi tutulmaktadır.

Detaylı bilgi için: (<https://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/legis.htm>)

- **Tek Kullanımlık Plastik Yasağı:**

Yeşil büyüme için enerji dönüşümüne ilişkin 17 Ağustos 2015 tarihli ve 2015-992 sayılı Kanunla başlatılan tek kullanımlık plastiklerle mücadele politikası kademeli olarak genişletilmiştir.

Hükümetin hedefi 2040 yılına kadar tek kullanımlık plastiği aşamalı olarak ortadan kaldırmaktır.

Çevre Kanunu madde L541-15-10, ilgili tek kullanımlık plastik ürünlerin mevcudiyetinin ve üretiminin yasaklanması için son tarihleri belirlemektedir.

Bu ürünlerin kesin tanımları Çevre Kanunu'nun D541-330 maddesinde belirtilmiştir.

Detaylı bilgi için: (<https://www.economie.gouv.fr/cedef/interdiction-plastique-usage-unique>)

- **Meyve ve Sebzeler İçin Plastik Ambalajlar**

Plastik ambalajlı meyve ve sebzelerin satışını yasaklayan yeni kararname 20 Haziran 2023 tarihinde yayımlanmıştır. Bu kararname ile 1 Temmuz 2023 tarihinden itibaren tüm perakende satış noktalarına işlenmemiş taze meyve ve sebzeleri plastik ambalaj olmadan satışa sunma zorunluluğu getirilmiştir. Kararnameye ilişkin muafiyetler, 20 Haziran 2023 tarihli ve 2023-478 sayılı Kararnamede belirtilmiştir.

Bu kararname, 1 Ocak 2022'den itibaren, 1.5 kg'dan daha büyük partiler halinde paketlenmeleri haricinde, taze meyve ve sebzelerin plastik ambalajlarda perakende satışını yasaklayan Döngüsel Ekonomi Yasası'nın uygulanması amacıyla çıkarılmıştır. Yasa, "dökme olarak satıldığında bozulma riski taşıyan meyve ve sebzeler" için istisnalar öngörmektedir.

Yeni metinde yasaktan muaf tutulan 29 meyve ve sebzenin yanı sıra olgunlaşmış meyveler ("nihai tüketiciye tamamen olgunlaştığında satılan") ve filizlenmiş tohumlar da listelenmektedir. (<https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000047704315>) (<https://www.service-public.fr/particuliers/actualites/A16648>)

- **Fransa'da Gıda Maddeleri Etiketleme Kuralları:**

1169/2011 sayılı AB Yönetmeliği uyarınca, hazır ambalajlı olsun ya da olmasın, satışa sunulan gıda maddeleri, tüketicilere mümkün olan en iyi bilgiyi sağlamak için açık ve doğru bir şekilde etiketlenmelidir.

Önceden paketlenmiş gıda maddesi, bir gıda ürünü ve satış öncesinde paketlenildiği kap veya ambalajdan oluşan bir gıda maddesidir. Bunlar çoğunlukla self-servis raflarında satılan ürünlerdir: reçel kavanozları, vakumlu pizzalar, kek paketleri, çikolata kutuları vb.

Bu hazır ambalajlı gıda maddeleri iki ana etiketleme kuralına tabidir:

-Etiketleme, tüketicilere objektif bilgi sağlayan bir dizi bilgi içermelidir. Bu bilgiler Fransızca olarak yazılmalıdır.

--Etiketleme adil ve doğru olmalı ve tüketiciyi yanıltmamalıdır (ürünün bileşimi, menşei vb. hakkında).

(<https://www.economie.gouv.fr/particuliers/denrees-alimentaires-regles-etiquetage>)

AB tarafından henüz zorunlu tutulmamakla birlikte, Çevre Etiket (Eco-label) Fransa'da tercih edilmektedir (<https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html>)

AB'de ambalaj ve ambalaj atıklarına ilişkin mevzuata ulaşmak için:

(<https://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/legis.htm>)

- **Yapışkanlı Etiket Yasağı:**

AGEC yasasının 80. maddesi çerçevesinde, üzerine doğal gübreyle dönüştürülemeyen etiketler basılan meyve ya da sebzelerin satışı yasaklanmaktadır. Sebze ve meyvelerin Fransa'da üretilmeleri ya da Fransa'da satılmak üzere ithal edilmeleri bu durumu etkilememektedir.

Bazı malzemeler, sıcaklık koşullarının, ev tipi gübreleyicinin sıcaklığından daha yüksek olduğu endüstriyel gübreleme tesislerinde gübreyle çevrilirken, AGEC yasasının 80. maddesine göre sadece ev tipi gübreleme yöntemiyle gübreyle çevrilebilen (ve biyobazlı) etiketlere izin verilmektedir.

Tamamen veya kısmen biyobazlı malzemelerden oluşan bir malzeme, kısmen bitki kökenli malzemelerden oluşan bir malzemedir. Madde 80, etikette asgari bir biyobazlı malzeme içeriği belirlememektedir.

"Doğal gübreyle dönüştürülebilir" şartı sadece etiketle ilgilidir, etiketi yapıştırmak için kullanılan tutkal veya yapıştırıcıyla ilgili değildir.

Kâğıt etiketler ev tipi gübreleme yöntemiyle gübre haline getirilebilmektedir.

Plastik etiketler, Fransız mevzuatının gerekliliklerini karşıladıkları sürece AGECE yasanının 80. maddesine uygun kabul edilir.

Fransa'dan ihraç edilen meyve ve sebzeler ister Fransa'da üretilsin ister transit geçsin, bu durumdan etkilenmez.

AGECE yasanının 80. maddesine uymamanın cezası üçüncü sınıf para cezasıdır. Bu ceza Çevre Kanunu madde R. 543-73'te öngörülmüştür.

(https://www.ecologie.gouv.fr/sites/default/files/FAQ_%C3%A9tiquettes%20F%26L_article%2080%20AGECE.pdf)

(<https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGISCTA000041554512>)

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sına, Mülkiyet Hakları

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB markaları, tescilli topluluk tasarımları, zanaat ve sanayi ürünlerine yönelik coğrafi işaretler ile fikri mülkiyet alanında Avrupa'da ve uluslararası arenada iş birliğini yönetmekten sorumlu bir AB kuruluşudur. Ayrıca, Fikri Mülkiyet Haklarının İhlallerine İlişkin Avrupa Gözlemevi'ni (European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights) yönetmekle görevlidir. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Fikrî, sınai, ticari mülkiyet hakları ile ilgili Fransız mevzuatı, diğer AB üye devletlerinin kanunları ile tutarlıdır. Fransa, bu alanda konuyla ilgili uluslararası anlaşmaları imzalamıştır ve bu sayede Fransa'da yaşayan ve Fransız vatandaşı olmayanların fikri, sınai mülkiyet haklarının korunması sağlanabilmektedir. Ayrıca Fransız vatandaşları da bu korumayı dünyanın herhangi bir ülkesinde elde edebilmektedir.

Fransa'da konu ile ilgili kuruluşlar:

The National Institute of Industrial Property (INPI) patent, ticari markalar model ve sanayi tasarım için.

The Society of Authors, Composers and Publishers of Music (SACEM), The National Union of Authors and Composers of music (SNAC), The Society of Stage Authors and Composers (SACD), The Society of Men of Letters (SGDL), The Civil Society of Multimedia Authors (SCAM), High Authority for the Distribution of Works and Protection of Rights on the Internet (HADOPI).

Ticari markaları, tasarımları ve modelleri kontrol etmek için: İç Pazarda Uyumlaştırma Ofisi, Uluslararası Üyelik WIPO Üyesi (Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü)

Fransa tarafından konuyla ilgili imzalanan en önemli anlaşmalar:

Agreement on Trade-related aspects of intellectual property rights (TRIPS) – World Trade Organisation (WTO)

Paris Convention- World Intellectual Property Organization (WIPO) (Fikri Mülkiyetin Korunmasına ilişkin)

Patent Cooperation Treaty (PCT) – WIPO- Ticari markaları, tasarımları ve modelleri kontrol etmek için: İç Pazarda Uyumlaştırma Ofisi Uluslararası WIPO Üyesi (Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü)

European Patent Convention - European Patent Organization Ticari markaları, tasarımları ve modelleri kontrol etmek için:

Madrid Agreement – WIPO

Madrid Protocol – WIPO

Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works – WIPO

AB’de geçerli fikri sınai ve ticari mülkiyet hakları için:

(<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fr/sheet/36/propriete-intellectuelle-industrielle-et-%20commerciale>)

Dağıtım Kanalları

Fransa’da tüketicilerin önemli bölümü büyük perakendecilerden ve büyük şirketlerden alışveriş yapmaktadır. Şehirlerde ortalama satın alma oranı düşerken bu sayı dükkân, butik tarzı yerlerden yapılan daha fazla alışveriş ile dengelenmiştir. Bir diğer önemli konu ise; büyük perakendecilere ve büyük şirketlere olan tüketici güveninin, küçük dükkânlara ve zanaatkârlara olan güvenden iki kat daha düşük (%40'a karşı %80) olmasıdır.

Online satışlar, e-ticaret ve m-ticaret (akıllı telefon üzerinden yapılan alışveriş) Fransızların ilgisini giderek daha fazla çekmektedir. Bu uygulama, aynı zamanda büyük şehirlerde eve/ arabaya teslim hizmetinin gelişmesi ile başta gıda olmak üzere tüketim mallarının satışında önemli bir rol oynamaktadır. İthal ürünler, süpermarketlerde ve diğer dağıtım kanallarında yaygın olarak satılmaktadır.

Tüketici Tercihleri

Fransa nüfusunun tüketim alışkanlıkları incelendiğinde, tüketicilerin birbirinden çok farklı nitelikte tüketim alışkanlıkları olduğu ve yüksek miktarlarda harcama yaptıkları görülmektedir (*Tüketicilerin çoğunun temel ihtiyaçlarını karşılama dışında büyük miktarda mal ve hizmet tüketmesi çok yüksek ortalama tüketim seviyesi olarak tanımlanmaktadır*). Fransızların çoğu, tüketimin zevkle eşanlımlı olduğuna inanmaktadır ve bu nedenle de turizm, dışarıda yeme-içme, spor, kültür ve eğlence gibi hizmetler ve bu kapsamdaki ürünler çoğu Fransız tüketici için oldukça önemlidir.

Yabancı restoran zincirleri ve diğer yabancı ürün ve hizmetler ülke çapında yaygın şekilde yer almaktadır. Bununla birlikte, "Made in France –Fransız Malı " etiketine sahip ürünler, yerel ekonomiye destek olduklarına inanan ve yerli ürünleri kalitenin garantisi olarak gören Fransız tüketicilerinin %79'u için önem kazanmaktadır. Yapılan bir araştırmaya göre tüketicilerin markaya olan sadakati, ürünlerin türüne bağlı olarak değişmektedir. Bu kapsamda kozmetik, giyim, TV / yüksek teknoloji için tüketicilerin yarısı markaya sadık kalırken, ev aletleri ve ev mobilyalarında çoğu tüketicinin markaya sadakat göstermediği verisi elde edilmiştir.

Fransız tüketicilerin çoğu, kişisel verilerin korunması konusunda endişe duymaktadır. Sosyal medya, kullanıcıların ve sosyal medyada 'influencer' (etkileyici kişi) reklamları, görüşleri ve

yorumları, özellikle yemek pişirme, güzellik ürünleri ve moda ile ilgili konularda tüketicilerin karar verme sürecini etkileyebilmektedir. Her üç internet kullanıcılarından biri, bir influenceri takip etmektedir. Bu takipçilerin % 75'i ise bir influencerın tavsiyesi üzerine alışveriş yapmaktadır. Diğer taraftan, Fransız tüketiciler; ürün tercihlerinde kalite, izlenebilirlik, ürünün içeriği, özgünlük, şeffaflık, çevreye saygı vb. gibi özellikleri de dikkate almaya başlayarak tüketici olarak daha sorumlu bir tavır almaya başlamıştır.

Fransa'da son on yıl içerisinde "sürdürülebilir tüketim" ile mümkün olduğunca az paketlenmiş organik ürünlere yönelim gözlemlenmektedir.

Bu kapsamda daha yöresel, daha az katkı maddeli ve daha doğal ürünlere yönelik, orta ölçekli "Kısa Arz" adı verilen, üretici ve tüketici arasına çok fazla aracı katılmadan satılan gıda marketleri oldukça rağbet görmektedir.

Sürdürülebilirlik, gıda tüketiminin yanı sıra hazır giyimde (yöresel ve organik ürünlerin kullanılması, geri dönüştürülen tekstilden üretilen ürünler vb.) ve elektronik piyasasında da gözlemlenmektedir.

Gıda sektöründe, daha kaliteli ürünler satın alınmaya başlanmıştır (organik, etiketli, vegan, yerel, taze, mevsimlik vb.).

Ulaşım ile ilgili olarak, otomobil en çok kullanılan ulaşım aracı olmaya devam etse bile, kentsel alanlarda ve otobüsle seyahatte alternatif ulaşım yöntemleri (bisiklet, scooter vb.) tercih edilmektedir. Özellikle gençler arasında son yıllarda söz konusu alternatif ulaşım yöntemleri tercih edilmektedir.

Ekolojik Geçiş Ajansı (ADEME) tarafından gerçekleştirilen Sorumlu Tüketim Barometresi 2023 yılı değerlendirmesine göre, Fransız halkının dörtte üçü, çevrelerinin sağlıkları üzerindeki etkisi konusunda endişelerini dile getirmektedir. Fransızlar için emeklilik reformu ve enflasyon gibi ekonomik ve sosyal zorluklarla belirlenen bir ortamda, sağlık hala önemli bir endişe kaynağı olarak kalırken (Fransız halkının %65'i), çevre meselesi daha da önem kazanmaktadır. (Fransızların %30'u için bir endişe kaynağı; bu oran 2022'ye göre 3 puan daha fazladır).

Fransızların %84'ü su ve toprak kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki etkisinden, %81'i ise iklim değişikliğinin insan sağlığı üzerindeki sonuçlarından endişe duymaktadır. Fransızlar ayrıca iklim ve çevre sorunlarının aciliyetinin giderek daha fazla farkına varmaktadır: 2023 Barometresine göre Fransızların %60'ı gezegenimiz için harekete geçmenin acil olduğuna inanmaktadır (2022'de %52). Yine rapora göre, sağlık ve çevre konuları Fransız tüketiciler arasında şüphe uyandırmakta ve her 2 Fransızdan 1'i satın aldığı bir ürünün sağlık ve çevre üzerinde yaratabileceği olumsuz etkiyi sorgulamaktadır. Bu endişeler ve belirsizlikler değişimi tetiklemekte ve Fransızların alışkanlıklarını daha sorumlu tüketim lehine değiştirmeye yönlendirmektedir. Bu yönelimin en önemli iki nedeni gezegenin ve çevrenin iyiliği (Fransızların %78'i için) ile kişisel sağlık ve refahtır (Fransızların %73'ü için).

Ürünlerin insan, çevre ve hayvan sağlığı üzerindeki etkileri konusunda endişeli olan Fransız tüketiciler giderek daha fazla şeffaflık aramaktadır. Sonuç olarak, her 5 Fransızdan 3'ü sağlık

üzerindeki etkisi konusunda herhangi bir şüphesi varsa bir gıda ürününü satın almamaktadır. Temizlik ürünleri, kozmetik ve hijyen ürünleri için de oranlar aynıdır.

Barometreye göre, Fransızlar bir ürün hakkında ne kadar endişeli ve sorgulayıcı olurlarsa, seçimlerini o kadar kısıtlamaktadır: Fransızların %73'ü hijyen ürünlerindeki bazı içeriklerin etkisi hakkında sorular sorarken, %66'sı paraben veya alüminyum gibi çevre ve sağlık üzerinde tartışmalı etkilere sahip bileşenleri içermeyen ürünleri düzenli olarak satın almaktadır. Hayvan refahı Fransızlar için gezegenin sağlığı veya insan sağlığından sonra üçüncü sırada gelse de tüketiciler için önemli bir konu olmaya devam etmektedir. Fransızlar, insan sağlığı (%34), hayvan refahı (%34) veya çevresel etki (%29) nedenleriyle hayvansal ürün tüketimini azaltmaktadır.

GreenFlex-ADEME Barometresinin sonuçları, sorumlu tüketime yönelik kişisel bağlılığın artmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır. 2023 yılında Fransızların %78'i sorumlu tüketim konusunda kararlı olduklarını, ellerinden gelen her şeyi yaptıklarını veya bazı uygulamaları değiştirdiklerini söylerken, bu oran 2022 yılında %76 idi. Yeni ürün alımını sınırlamak, satın almak yerine kiralamak ve ikinci el alımları tercih etmek gibi eylemler çoğunlukla ekonomik nedenlerden kaynaklanırken, Fransızların %37'si bunu ekolojik veya sosyal inançları nedeniyle yaptıklarını söylemektedir ki bu oran 2022'ye göre 6 puan daha fazladır. Toplamda, Fransızların %82'si tüketim alışkanlıklarını değiştirmeye kararlı olduklarını dile getirmektedir. Bu, "daha az ve daha iyi" anlamına gelmektedir: eskisinden daha az ürün tüketme eğilimi (Fransızların %47'si) veya mevcut tüketim seviyelerini korurken çevre üzerinde daha az etkisi olan ürünleri seçme eğilimi (Fransızların %35'i).

(https://presse.ademe.fr/wp-content/uploads/2023/06/GreenFlex_CPBarometreCR_05062023.pdf)

(<https://presse.ademe.fr/2023/06/16eme-barometre-greenflex-ademe-de-la-consommation-responsable-2023.html>)

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Fransa'da büyük mağazalar, alışveriş merkezleri ve hipermarketler tarafından, alışveriş kartları, indirimler ve müşteriye özel promosyonlar yoluyla, "müşteri sadakati" ve bağımlılık yaratma çalışmaları yapılmaktadır. Diğer taraftan, doğrudan pazarlama, posta yoluyla satış, özellikle sabah saatlerinde toplumun yaşlı kesimine hitap eden televizyon kanallarında pazarlama ile sosyal medya üzerinden elektronik ticaret gibi yeni satış teknikleri giderek yaygınlaşmaktadır.

Özellikle Covid 19 salgınından sonra zincir süper marketlerin verdiği "drive" olarak adlandırılan hizmet popüler hale gelmiştir. Drive hizmeti, internet üzerinden yapılan alışverişin, markete gittikten sonra arabadan inmeden ve hiç kimseyle iletişim kurmadan arabanın bagajına yüklenmesini kapsamaktadır.

Covid sonrası dönemde yaygınlaşan alışveriş yöntemleri:

Drive: Online verilen siparişin markaya bağlı olarak 24 ila 72 saat içinde mağaza otoparkından alınması.

Teslimat: Online veya mağazadan verilen siparişin, seçilen zaman aralığında eve teslimatı.

Tıkla ve al: Özellikle ev aletleri, multimedya veya iç tasarım markaları için, çevrimiçi verilen siparişin uygun zaman aralığında mağazadan alınması.

Diğer taraftan, Covid döneminde yaygın hale gelen e-ticaret sitelerinden alışveriş halen yaygın olarak tercih edilmektedir.

Fransa E-Ticaret Federasyonu FEVAD'ın yayınladığı 2023 yılı e-ticaret raporuna göre 2023 yılında e-ticaret sektörü (ürün ve hizmetlerin toplamı) 2022 yılında bir önceki yıla kıyasla %10,5'lik bir artışla toplam 159,9 milyar avroya ulaşmıştır. İnternet üzerinden yapılan ürün satışları 2022'ye kıyasla %1,8 oranında azalmıştır. Hizmetler sektörü bir önceki yıla göre %20 artmıştır.

2023 yılında internet satış sitelerinde (ürün ve hizmetler bir arada) %4,9'luk bir artışla 2,35 milyar işlem gerçekleştirilmiştir. Ortalama sepet tutarı da bir önceki yıla göre %5,4 artış göstermiştir.

Fransa'da enflasyon Nisan 2023'ten bu yana yavaşlamış olsa da yüksek seyretmeye devam etmektedir. Artan fiyatlar ve iklim acil durumuyla karşı karşıya kalan on-line alveriş yapan kişiler, tüketim, tüketimden vazgeçme ve tasarruf, ürün satın alma ve seyahat/eğlence ile yeni ve ikinci el mal satın alma arasında seçim yaparak davranışlarını değiştirmeye devam etmiştir. (<https://www.fevad.com/bilan-du-e-commerce-en-france-160-milliards-deuros-ont-ete-depenses-en-ligne-en-2023/>)

Kamu İhaleleri

Fransız Kamu İhalesi Kararnamesi (Public Procurement Ordinance) ve bu kapsamdaki yönetmelikler kamu ihalelerine yönelik kuralları genel hatları ile kapsamaktadır. Fransız Kamu İhale Kanunu'nun ana hatları 23 Temmuz 2015 tarih ve 2015-899 sayılı kanununda (Ordinance) yer almaktadır. 25 Mart 2016 tarihli ve 2006-360 sayılı Uygulamaya Esasları konusundaki Yönetmelikte (Implementation Decree) ise Kanunda yer alan kurallar detaylı ve kapsamlı bir şekilde açıklanmaktadır. Söz konusu metinler Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 26 Şubat 2014 tarihli 2014/24/EU direktifine alıntı yapılarak hazırlanmıştır.

Ancak 1 Nisan 2020 tarihinden itibaren Fransız Kamu İhale Kararnamesi, Public Procurement Code (Kamu İhale Kanunu-KİK) adıyla yeniden düzenlenmiştir. Bu yeni hali ile kanun, ihale kontratları ile özel- kamu sektörü arasında yapılan kontratlar için de uygulanabilir hale getirilmiştir.

Fransız KİK'inin temel prensiplerini; usullerin şeffaflığı, eşit ve adil muamele, kamu ihalelerinin kamuoyuna duyurularının yapılması oluşturmaktadır. Böylelikle kamu ihalesine çıkan devlet kurumunun, ihalenin detaylarını açıkça paylaşması zorunluluğu bulunmaktadır. Söz konusu prensiplerle teklif veren tarafların konu hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olması, ihaleye girecek tüm taraflara aynı ölçüde eşit olarak bilgilendirilme yapılması ve potansiyel rakiplerin bilgilendirilerek rekabet ortamı hazırlanması amaçlanmaktadır.

Kamu ihalelerine erişim özgürlüğü ilkesine uygun olarak, kamu veya özel, herhangi bir gerçek veya tüzel kişi ya da tüzel kişiliği olan/olmayan herhangi bir kişi grubu, bir kamu sözleşmesinin imzalanması için başvurabilir. Yalnızca Fransız İş Kanunu'nda listelenen belirli suçlar ile belirli cezai suçlardan hüküm giymiş olanlar, vergi ve sosyal güvenlik yükümlülüklerini yerine getirmeyenler kamu ihalelerine teklif veremez.

Yabancı şirketler de kamu ihalesine başvurabilir. Ancak DTÖ Kamu Alımları Anlaşması'nı (GPA) veya eşdeğer bir uluslararası anlaşmayı imzalayan bir ülkenin parçası değilse, kısıtlamalara tabi olabilirler. Türkiye'nin söz konusu anlaşmayı imzalamadığı dikkate alındığında ülkemizden yapılan ihale başvurularında kamu alıcısının, örneğin ürünlerin menşesine veya müteşebbisin uyruğuna dayalı kriterler veya kısıtlamalar belirlemesi mümkün bulunmaktadır. 2016-360 sayılı Kararnamenin 48-51. maddeleri yabancı bir şirketten, ihale makamının isteyebileceği ilave belgeleri sıralamaktadır.

Diğer taraftan, 2014/25 sayılı AB Direktifi'nin 85. maddesi, Fransa da dahil AB ülkelerinin ihale makamlarına, AB dışı menşeli malların oranının yüzde elliye aşması halinde AB dışı teklifleri reddetme ya da fiyatların eşdeğer olması halinde (yüzde üçlük bir marj dahilinde) AB teklifini tercih etme imkânı vermektedir. Ayrıca Direktif, diğer AB ihale makamları gibi Fransız ihale kurumlarına, karşılıklı erişimin sağlanmadığı üçüncü ülkelerdeki teşebbüslere hizmet sözleşmesi verilmesini askıya alma veya kısıtlama hakkını saklı tutmasına izin vermektedir.

Fransa genelinde yapılan araştırmalar neticesinde, Türkiye'de yerleşik şirketlerin kamu alımları pazarında ciddi bir varlık göstermediği anlaşılmaktadır. Ancak, Fransa'da kamu ihalelerine giren Türk vatandaşlarının büyük ölçüde Fransa'da kurulu şirketleri üzerinden iş alan Franco-Türkler olduğu; mevzu bahis Fransız firmalardan bazılarının tedariklerini Türkiye'den gerçekleştirdikleri ve üçüncü ülke menşeli girdi kullanan teklif sahibi firmaların 2014/25 sayılı AB Direktifi'nin 85 inci maddesi doğrultusunda kamu ihalelerinde dezavantajlı duruma düşebileceği değerlendirilmektedir. Bir kamu ihalesini tek başına üstlenebilecek kapasite veya donanımına sahip olmayan firmaların kolektif teklif sunabilmelerine imkân veren ortak sözleşme (cotraitance) usulüyle bir Fransız şirket ile iş birliği yapılarak kamu alımları pazarına girişin daha kolaylaşabileceği değerlendirilmektedir. Bu tarz geçici iş kümelenmelerinin oluşturulmasında Devlet Satın Alma Platformu (PLACE), şirketler tarafından kullanılmaktadır.

Fransa'da askeri kuruluşlar, bölgeler, departmanlar (il yönetimleri), belediyeler ve kurumlar tarafından açılan kamu ihalelerinin ilanında ve şirketlerin merkezi hükümetten, kamu kurum ve kuruluşlarından, Ticaret ve Sanayi Odalarından gelen istişarelere yanıt vermelerinde kullanılan başlıca platformlar, La Place, Boamp ve Achat Public'tir. Ayrıca Kamu Alımlarının Dijital Dönüşümü (TNCP) projesinin bir parçası olarak Devlet Satın Alma Birimi tarafından oluşturulan APProch, işletmeler için yeni bir portaldır. Kamu ihale kanununa tabi tüm kuruluşların satın alma projeleri APProch'ta yayımlanmaktadır.

"Supplement to the Official Journal of the European Union" isimli 'AB Resmî Gazetesi Eki'nde "Tenders Electronic Daily" (Günlük Elektronik İhale) adı altında bir ihale günlüğü yayınlamaktadır. (<http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do>)

Fransa'da yayınlanan ihaleler ile ihalelerin hangi firmalar tarafından kazanıldığı hakkında bilgilerin, aşağıdaki bağlantıdan elektronik posta adresiyle ücretsiz üye olunarak takip edilmesi, konulara göre ihale araması yapılması mümkündür: (<https://www.marchesonline.com/>)

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık²²

Fransa tarımsal üretimde, Avrupa'nın önde gelen tarımsal üreticisi ve ikinci en büyük deniz balıkçılığı üreticisidir. Fransa'da ham ve işlenmiş tarım ürünleri dış ticareti yapısal olarak fazla vermeye devam etse de sadece AB ülkeleriyle olan ticaret dengesi 2015 yılından bu yana açık vermektedir.

Ülkenin kuzey bölgesinde büyük buğday çiftlikleri, güney kısmında ise üzüm bağları ve meyve sebze bahçeleri bulunmaktadır. Fransa ayrıca en büyük şeker pancarı üreticisi ve dünyanın en büyük ikinci peynir ve şarap üreticisidir. Batı Fransa, süt ürünleri, kümes hayvanları, elma ve domuz etinin ana üretim bölgesidir. Fransa'dan tüm tarımsal ihracatın neredeyse yarısından fazlası AB üye ülkelere gönderilmektedir.

Fransa, 27 ülkeli AB'de toplam tarımsal üretimin %18'ini gerçekleştirerek AB'nin önde gelen tarımsal gücü olmaya devam etmektedir. AB genelinde üretilen buğdayın %28'i Fransa'da üretilmektedir. Ekilebilir tarım alanında AB içinde Fransa'nın en güçlü iki rakibi Polonya ve Romanya'dır.

Fransa, %4,5'lik pazar payı ile dünyanın 6. büyük tarım ve tarımsal gıda ürünleri ihracatçısı konumunu korumuştur (2022). AB'ye 45,8 milyar avro, AB dışı ülkelere 37,4 milyar avro olmak üzere Fransa'nın tarım ve gıda ihracatı 2022 yılında 83,2 milyar avro olarak gerçekleşmiştir.²³ Fransa'nın ticaret dengesi, üçüncü ülkelerle olan tarım ve tarımsal gıda ticaretindeki pozitif dengenin artması ve AB ülkeleriyle olan açığın dörtte bir oranında azalmasıyla 9,4 milyar avroluk fazla vermiştir. Tarım ve gıda ürünleri Fransa'nın en fazla dış ticaret fazlası verilen üçüncü önemli kalemi olmuştur²⁴

Fransa'da tarımsal istihdam azalmaya devam etmekle birlikte, 2022 yılında toplam istihdamın %2,7'sini oluşturmuştur. Hazlihazırda tarımsal istihdamın çoğunluğunu çiftçiler oluşturmaktadır. Ülkede tarımsal üretim yöntemleri de değişmekte, organik olarak yetiştirilen ürünlerin alanı artmaktadır (2022'ye kadar kullanılan tarım alanının yaklaşık %11'i).

Sanayi

Fransa'nın önde gelen sanayi kuruluşları makine, kimya, otomobil, metalurji, uçak, elektronik, tekstil, gıda işleme sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Ülke genelinde 3 milyondan fazla istihdam yaratan 274 bin sanayi kuruluşunun en yoğun olduğu bölgeler sırasıyla Auvergne-Rhone-Alpes, Ile-de-France ve Nouvelle Aquitaine'dir.

²² <https://www.insee.fr/fr/statistiques/7728901?sommaire=7728903>

²³ <https://agriculture.gouv.fr/infographie-le-secteur-agricole-agroalimentaire-une-puissance-lexport-strategique-pour-leconomie-du>

²⁴ <chrome->

extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.franceagrimer.fr/fam/content/download/71303/document/BIL-MUL-PERF_AGRICULTURE_EXPORT_2022.pdf?version=2

1972'den itibaren Fransız sanayisinin GSYİH içindeki payı ciddi oranda düşmüş ve %19'lardan %9'a kadar azalmıştır. Fransız hükümeti, sanayinin milli hasıla içerisindeki payını %15 seviyelerine çıkarmayı amaçlamaktadır. Küresel pandemi ve ardından Ukrayna'da devam eden savaş, Fransa'da yeniden sanayileşme hamlesini hızlandırarak ekonomik egemenliğin özellikle de tedarik zincirleri ve enerji güvenliğinin korunması ihtiyacını ön plana çıkarmıştır.

Bu kapsamda, Fransız hükümeti 100 milyar avro bütçeli "France Relance" Programı (2020) çerçevesinde pandemi ile sarsılan ekonomik faaliyetlerin yeniden canlandırılması ve 2030 hedeflerine ulaşılması amacıyla 2020-2022 dönemi için 70 önlem yürürlüğe koymuş olup ekonomik aktörlere sağlanan başlıca destekler ve bütçeleri aşağıda özetlenmektedir:

"France Relance" Programı Destek Paketi

| 2050 Karbon Hedeflerine Uyum | | Rekabetçi Ekonominin Güçlendirilmesi | | |
|-------------------------------------|---|--------------------------------------|--|---|
| 1-Ekolojik Dönüşüm – 30 milyar avro | Yeşil hidrojenin geliştirilmesi: 7 milyar avro | 2- Rekabetçilik - 35 milyar € | Üretim vergilerinde indirim : 20 milyar avro | 3- Sosyal ve Bölgesel Uyum – 35 milyar avro |
| | Binaların enerji performanslarının yenilenmesi: 6,7 milyar avro | | Geleceğin teknolojilerine yatırım : 11 milyar avro | |
| | Demiryolunun geliştirilmesi : 4,7 milyar avro | | Küçük ve orta ölçekli firmaların özsermayelerinin güçlendirilmesi: 3 milyar avro | |
| | Tarımda dönüşüm: 2,5 milyar avro | | Sanayi üretiminin Fransa'ya döndürülmesi: 1 milyar avro | |
| | Sanayinin karbonsuzlaştırılması: 1,2 milyar avro | | | |
| | Toplu taşıma ve bisiklet kullanımının geliştirilmesi: 1,2 milyar avro | | | |

Fransa 2030 Yatırım Planı Destek Paketi ²⁵

"France Relance Programı" nı destekleyici şekilde 2021 yılı sonlarında açıklanan 54 milyar avro bütçeli "Fransa 2030 Yatırım Planı" ile bir yandan inovasyon ve sanayi yatırımlarını artırarak ekonominin kilit sektörlerini (enerji, otomobil, havacılık, dijital ve hatta uzay) sürdürülebilir bir şekilde dönüştürmek; diğer yandan Fransa'yı yarının ekonomisinde lider konuma getirmek amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, sanayinin karbonsuzlaştırılmasına 5,6 milyar avro; endüstriyel

²⁵ <https://www.economie.gouv.fr/france-2030>

tesislerin karbonsuzlaştırma çözümlerine yönelik doğrudan yardımlara 5 milyar avro; düşük karbon ekonomisine ilişkin inovasyona ve teknoloji geliştirmeye 610 milyon avro tahsis edilmiştir.

Plan'da, 2030 yılına kadar "produce better-daha iyi üret", "live better-daha iyi yaşa" ve "understand better-daha iyi anla" başlıklarında belirlenen aşağıdaki 10 hedef için projeler teşvik edilmektedir:

1. Fransa'da daha iyi atık yönetimi ile küçük, yenilikçi nükleer reaktörler geliştirmek,
2. Yeşil hidrojen konusunda lider olmak,
3. Sanayiye karbonsuzlaştırmak,
4. Yaklaşık 2 milyon elektrikli ve hibrit araç üretmek,
5. İlk düşük karbonlu uçağı üretmek,
6. Sağlıklı, sürdürülebilir ve izlenebilir gıdaya yatırım yapmak,
7. Kansere, yaşa bağlı olanlar da dahil olmak üzere kronik hastalıklara karşı 20 biyomedikal üretmek ve yarının tıbbi cihazlarını yaratmak,
8. Fransa'yı bir kez daha kültürel ve yaratıcı içerik üretiminde ön sıralara yerleştirmek,
9. Yeni uzay çalışmalarında bulunmak,
10. Deniz yatağı alanına yatırım yapmak.

Söz konusu planın başarısı için hammaddeler ile stratejik bileşenlere (elektronik, robotik ve akıllı makineler dahil) güvenli erişimin; yarının eğitiminin inşasının ve güvenli dijital teknolojilerde uzmanlaşmanın önemi vurgulanmaktadır.

Yeşil Sanayi Kanunu ²⁶

France Nation Verte (Yeşil Ulus Fransa) **Eylem Planı** sera gazı emisyonlarının yeterince azaltılması, iklim değişikliğine uyum sağlanması, biyolojik çeşitliliğin yeniden tesis edilmesi ve doğal kaynakların sürdürülebilir bir oranda kullanımının azaltılması hedeflerine ulaşmak için gerçekleştirilen tüm eylemleri kapsamakta olup bilhassa sanayinin karbonsuzlaştırılmasına özel önem atfedilmektedir. Zira Fransa'da sera gazı emisyon salınımlarının %20'sinden sorumlu olduğu belirtilen sanayinin, 1990 seviyelerine kıyasla 2030 yılında %55 oranında emisyonlarını düşürmesi amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede, çevresel ve ekonomik saiklerle 23.10.2023 tarihinde yürürlüğe konulan **Yeşil Sanayi Kanunu**, üç başlık altında yapılandırılmıştır.

1- Yeşil sanayinin yaygınlaşmasına finansman sağlamak (Gerek 21 yaş altı gençlerin tasarrufları gerekse hayat sigortası ve emeklilik fonları, şirketlerin karbonsuzlaşmasının finansmanına kanalize edilmektedir.)

2-

Söz konusu Kanun'da ortaya konan ve 2024 bütçesinde onaylanan the Green Industry Tax Credit (Yeşil Sanayi Vergi Kredisi) (C3IV) ile şirketler, enerji dönüşümünün dört temel teknolojik alanında yeni projeler başlatmaya teşvik edilmektedir: bataryalar; güneş panelleri; rüzgar enerjisi ve ısı pompaları.

Vergi kredisi oranı şirket başına 150 milyon avro ile sınırlı olmak üzere %20'dir ve öncelikli yatırım bölgelerinde ise 200 milyon avro tavan olmak üzere %25 ila %40'a çıkarılmıştır. C3IV'ün yeşil endüstrileri desteklemek için Avrupa'daki en cazip teşviklerden biri olduğu ifade

²⁶ <https://www.economie.gouv.fr/que-contient-la-loi-industrie-verte#:~:text=La%20loi%20industrie%20verte%20a,l'industrie%20verte%20en%20Europe>

edilmektedir. Nitekim, yürürlüğe girdiği ilk hafta içerisinde (Mart 2024) batarya başta olmak üzere 1.8 milyar avroluk yatırımı temsil eden yirmi başvuru yapılmıştır.

Fransız Ekonomi Yönetimi, C3IV'ün Fransa'da 23 milyar avro yatırım yaratacağını, 40.000 kişiye istihdam sağlayacağını ve 2030 yılına kadar emisyonları 35 milyon ton azaltacağını öngörmektedir. Önlemin, 2024 bütçesindeki 500 milyon avro dahil olmak üzere, önümüzdeki yedi yıl içinde kamu maliyesine 3,7 milyar avroya mal olması beklenmektedir.

3- Sanayi tesislerinin kurulmasını kolaylaştırmak ve hızlandırmak; verimsiz alanları rehabilite ederek sanayi tesislerine açmak ve yüksek ulusal çıkar sağlayan projeler için bürokratik süreçleri istisnai olarak basitleştirmek.

4- Kamu alımlarında ve kamu destek programlarında çevresel kriterlerin dikkate alınmasını hızlandırmak.

Diğer taraftan, tüm bu kapsamlı ekonomik programlara rağmen, rakip ülkelerde (ABD, Çin ve Almanya) üretime sağlanan geniş destekler, Fransa'da bürokratik süreçlerin karmaşıklığı ve uzunluğu, büyük sanayi tesisleri kurulabilecek arazilerin sınırlı olması ve iş gücü kıtlığı yeniden sanayileşme hamlesinin etkisini azaltacak unsurlar olarak görülmektedir. Ayrıca, karbonsuzlaşma politikalarının sanayi üretimindeki verimliliği olumsuz etkilediği de düşünülmektedir.

Sanayi sektörünün alt açılımları incelendiğinde, geçtiğimiz bir yıllık dönemde, madencilik ve taş ocaklığı, enerji, su temini (+%5,9), ulaşım ekipmanı imalatı (+%6,6) ve makine ve teçhizat ürünleri imalatının (+%2,1) belirgin bir şekilde arttığı anlaşılmaktadır. Ekim 2022'de rafinerileri etkileyen grevler nedeniyle daha önce darbe alan kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatında (+%23,5) 2023 yılında güçlü bir artış kaydedilmiştir. Sanayi üretimindeki iyileşme kısmen elektrik sektörünün iyi performansından kaynaklanmıştır. Buna karşılık, gıda ürünleri ve içecek imalatı (-%3,5) ve "diğer imalat" sektörlerinde (-%0,7) üretim azalmıştır.

Fransa'nın dış ticaretinde ise sanayi ürünleri ihracatı, 2023 yılında bir önceki yıla göre %3 artışla 576,8 milyar avroya ulaşmıştır. Hava taşıtları, otomotiv, ilaç, makine ve ekipmanları ile kimyasallar en fazla ihracat yapılan alanlardır. İthalatta ise başta inşaatta kullanılan otomasyon ürünleri, makine ve ekipman, ilaç, kimyasal, elektrikli ekipman, rafine petrol, hava aracı imalatında kullanılan ürünler ile hazır giyim ve otomotiv yan sanayi önde gelen sektörler olup, 2022 yılına kıyasla %8 düşüşle 699,45 avro değerinde sanayi ürünü dışarıdan temin edilmiştir.

Lüks Sektörü

Fransa, yüksek işçilik ve kaliteye dayalı markalarını etkin bir pazarlama stratejisi ile lüks alıcılara sunmada dünya çapında lider konumdadır. Paris moda, mücevher, kozmetik ve haute couture'de önemli bir merkezdir. Fransız lüks pazarı moda, aksesuar, parfüm, kozmetik, mücevher, saat, deri ürünleri, şarap, alkollü içkiler ve konaklama dahil olmak üzere çeşitli kategorilerde geniş bir ürün ve hizmet yelpazesi sunmaktadır.

Fransız lüks markaları, Çin, Hindistan, Rusya ve Orta Doğu gibi gelişmekte olan pazarlardan gelen artan talepten yararlanarak varlıklarını küresel çapta genişletmiştir. Lüks moda, mücevher ve kozmetik sektöründe 2023 yılında ilk 100 şirketin toplam net satışları 347 milyar Dolara ulaşmış

olup sektördeki ilk 10 şirketin payı %56 seviyesindedir. Fransız markalar ise dünya cirosunun %32,3'ünü temsil etmektedir. İlk sıradaki yerini koruyan LVMH Moët Hennessy-Louis Vuitton SE'nin 60 milyar Dolar, ikinci sıradaki Kering SA (Mcqueen, Saint Lauren vd) grubunun ise 21,4 milyar Dolara ulaşan brüt kar marjları ile lüks sektöründe küresel oyuncular oldukları görülmektedir. L'Oreal Luxe (6.) ve Hermès (8.) ilk onda yer alan diğer Fransız firmalarıdır. 27

Lüks sektöründeki büyüme tırmanmaya devam ederken, şirketler daha döngüsel bir ekonomik model benimsemektedir. Net sıfır hedefleri ve tedarik zinciri izlenebilirliği gibi sürdürülebilirlik taahhütleri takip edilmektedir. Ayrıca dijital teknolojilere adaptasyonda, e-ticaret kanallarının kullanımında da lüks markalar stratejik öncü rol oynamaktadır. Bu kapsamda, Vinted ve Vestiaire Collective gibi platformlarda üst segment ürünler rağbet görmektedir.

Lüks sektöründe toplam istihdam yapısına bakıldığında, hazır giyim, deri mamulleri, saat ve mücevherat istihdamın %40'ını, şaraplar ve alkollü içecekler %17'sini, parfüm ve kozmetik ürünleri %17'sini ve lüks restoranlarıyla gastronomi ise lüks sektöründe sağlanan istihdamın %15'ini sağlamaktadır. Fransa ayrıca lüks şişe üretiminde de dünya lideridir.

Seine-Maritime bölgesinde bulunan, Bresle Vadisi'nde parfüm, alkollü içecek ve kozmetik alanlarında kullanılmak üzere dünyada kullanılan tüm lüks şişelerin %70'i üretilmektedir. Kozmetik Vadisi olarak da bilinen ve AR-GE merkezlerinin bulunduğu bu kümelenme bölgesinde Sisley'den Shiseido'ya Coty'den Clarins'e toplam 70 şirket, 10.000 kişiye istihdam sağlamaktadır.

Madencilik

Fransa metropolü, kömür, demir cevheri, boksit, çinko, uranyum, antimon, arsenik, potas, feldspat, fluorspar, alçıtaşı açısından zengin topraklara sahiptir. Fransız Guyanası'nda ise altın yatakları, petrol, kaolin, niyobyum, tantal ve kil bulunmaktadır.

Fransa'daki madencilik sektörü uzun bir geçmişe sahiptir, ancak kaynakların tükenmesi, ekonomik ve çevresel kaygılar ve küresel pazar dinamiklerindeki değişimler gibi faktörlerin bir araya gelmesi nedeniyle yıllar içinde önemli ölçüde gerilemiştir. Ancak geleneksel madencilik sektörü gerilemiş olsa da son yıllarda yenilenebilir enerji teknolojileri, elektrikli araçlar ve dijital teknolojiler için kritik öneme sahip mineral ve metallere olan ilgi arttığından, ülkede ekonomik büyümeye, çevre yönetimine ve inovasyona katkıda bulunabilecek sürdürülebilir madencilik kapsamında fırsatlar bulunmaktadır. Nitekim Fransa, düşük karbon ekonomisine geçiş için gerekli olan lityum, nadir toprak elementleri ve grafit gibi stratejik minerallerin potansiyel rezervlerine sahiptir.

Örneğin, Auvergne bölgesinde bulunan bir lityum maden yatağının işletimini üstlenen Fransız Imerys gruptan Mart 2024'te yapılan açıklamaya göre, 34 bin ton/yıl potansiyeli ile 700 bin elektrikli aracın üretiminde kullanılabilecek son derece stratejik bir lityum yatağı ortaya çıkarılmıştır. Son altın madenlerinin 20 yıl önce kapandığı Fransa'nın orta ve güneybatı Haute-

²⁷ <https://www2.deloitte.com/cn/en/pages/consumer-business/articles/pr-global-powers-of-luxury-goods-2023.html>

Vienne ve Dordogne bölgelerinde sadece birkaç yıl içinde altın, gümüş, antimon, tungsten, lityum, nikel, bizmut, kobalt, platin ve nadir toprak elementleri için özel arama ruhsatları verilmiştir.

Hizmetler

Hizmetlerde dış ticaret 1988'den beri fazla vermektedir. Bu fazlalık temel olarak turist dengesiyle açıklanmaktadır. Fransız İstatistik Kurumu INSEE'nin nihai verilerine göre, hizmet sektörü ihracatı 2022 yılında 293,5 milyar avro ve ithalatı 252,3 milyar avro düzeyinde gerçekleşmiştir. Hizmetlerde turizmin payı ihracatta %20,7 ve ithalatta ise %14,3 seviyesindedir. Diğer iş hizmetleri, ulaşım, seyahat ve telekomünikasyon/bilgi hizmetleri dış ticarete konu başlıca hizmet gruplarıdır.

Fransa'da teknolojik dönüşüm ve dijitalleşme çabaları son yıllarda hem kamu hem özel sektörde ivme kazanmıştır. Gerek Fransa Relance Planı (34 milyar avro) gerekse Fransa 2030 (27 milyar avro), temel dijital teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına, bulut, siber güvenlik, yapay zekâ, kuantum gibi dijital özerklik sağlayacak teknolojilere dayalı projelere ciddi oranda destek vermektedir. Söz konusu çabalar sonucunda beş yıldan kısa bir süre içinde French Tech, değeri bir milyar doların üzerinde olan 4 unicorn'dan 26 unicorn'a ulaşmıştır. Doctolib, Backmarket, Contentsquare, Qonto, Sorare, Manomano, Believe başlıca Fransız unicornlardır.

Tüm bu gelişmelere rağmen Avrupa ülkeleri arasında dijitalleşme oranı, ülkenin ekonomik potansiyeli ile kıyaslandığında beklentilerin altında kalmaktadır. AB Komisyonu'nun Dijital Ekonomi ve Toplum Endeksi (DESI)'nin son verilerine göre Fransa, AB ülkeleri arasında dijitalleşmede 12. sırada yer almaktadır. Endeksin parametrelerinden yalnızca dijital teknolojinin işletmelerin faaliyetlerine entegrasyonu başlığında Fransa'nın ortalaması AB ortalamasından düşük olup diğer endeks değerlerinde ise ancak AB ortalamasını yakalayabilmiştir. Ülkenin en iyi performans gösterdiği alan gelişmiş insan kaynağıdır.²⁸

Fransa genelinde sağlık ve biyoteknoloji, spor teknolojisi, bluetech, siber güvenlik, proptech, fintech gibi alanlarda faaliyet gösteren 43 teknopolde 14 bin şirket (5 bin start-up) 180 bin istihdam sağlamaktadır. 2023 yılında en fazla personel alımı yapan bilişim sektörleri, greentech, ulaşım teknolojisi ve fintech olmuştur. Avrupa'nın ilk, Fransa'nın ise en büyük teknolojik merkezi olan Sophia Antipolis (1984), ETSI (Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü), Skema İşletme Okulu ve ERCIM (Avrupa Bilişim ve Matematik Araştırma Konsorsiyumu) gibi çok sayıda uluslararası kuruma; Amadeus, Avanade, 3Roam, Air France, Cisco, Accenture, Broadcom, Intel, Huawei, IBM, Lionbridge ve Orange gibi 2.500'den fazla teknoloji şirketine ev sahipliği yapmaktadır.

Numeum'un tahminlerine göre, dijitalde 2023 yılı için %6,5'lik büyüme ve 66 milyar avroyu aşan hacmi ile bilişim sektörünün 2024 yılında da dinamizmini koruması ve %5,8'lik bir büyüme ile pazar büyüklüğünün 70 milyar avroya ulaşması beklenmektedir. Üretken yapay zekâ (L'IA générative) ve sorumlu dijital teknolojinin (le numérique responsable), yılın lokomotif alanları olacağı öngörülmektedir.²⁹

²⁸ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-france>

²⁹ <https://numeum.fr/actu-informatique/tendances-et-perspectives-numeriques-bilan-2023-et-prevision-2024-pour-le-marche>

- **Ulaştırma**

Fransa, Avrupa kıtasındaki stratejik konumu ile ulaşım sektöründe söz sahibi ülkelerden biridir. 27 uluslararası havalimanı, 66 deniz ticaret limanı (Dunkerque, Le Havre, Rouen, Nantes Saint-Nazaire, La Rochelle, Bordeaux, Marseille vd), 1,1 milyon km uzunluğunda karayolu, 27 bin km'den fazla demiryolu ağı ve 12 bin km'yi aşan otoyol uzunluğu ile farklı taşıma modellerinde gelişmiş bir altyapısı vardır.

Eurostat nihai verilerine göre (2021), Fransa, ulaşım ve depolama alanında 182 bin şirket ve 1,4 milyon istihdam ile 229 milyar avroluk katma değer sağlamaktadır. Almanya hem katma değer (%26,2) hem de istihdamda (%22,5) üye devletler arasında en yüksek seviyeleri kaydederken Fransa ikinci sırada yer almıştır. (%17,9 katma değer; %14,0 istihdam) Taşıma modellerinden kara taşımacılığı ve boru hatlarıyla taşımacılıkta ise AB'nin katma değeri içindeki payı %8,5 ile zirve yapmıştır.³⁰

Fransa, esas olarak devlete ait SNCF (Société Nationale des Chemins de fer Français) şirketi tarafından işletilen kapsamlı ve verimli bir demiryolu ağına sahiptir. Fransız demiryolu ağı, Paris, Lyon, Marsilya ve Bordeaux gibi büyük şehirleri birbirine bağlayan yüksek hızlı TGV (Train à Grande Vitesse) hatlarının yanı sıra bölgesel ve banliyö demiryolu hizmetlerini de içermektedir. Fransa'nın yüksek hızlı demiryolu ağı, yolcular için hızlı ve rahat seyahat seçenekleri sunan dünyanın en kapsamlı ve gelişmiş ağlarından biridir. Saint-Ouen merkezli Alstom, 63 ülkede 80 bin kişiye istihdam sağlayan 16,5 milyar avroyu bulan satışlarıyla (2022/23) demiryolu sektöründe Fransa'nın küresel çapta iddiasını ortaya koyan şirketlerden birisidir.

Karayolu taşımacılığında da Fransa, Vinci Autoroutes ve Sanef gibi şirketler tarafından işletilen gelişmiş bir otoyol ağına sahiptir. Ayrıca kuzey ve güney bölgelerini birbirine bağlayan A6 ve A7 otoyolları autoroutes du soleil (güneş otoyolları) olarak adlandırılmaktadır.

Şehir içi ulaşım sistemleri incelendiğinde, Paris, Lyon, Marsilya, Lille gibi Fransa'nın büyük şehirlerindeki toplu taşıma sistemleri oldukça gelişmiştir ve metro, tramvay, otobüs ve banliyö demiryolu hizmetleri dahil olmak üzere bir dizi seçenek sunulmaktadır. Paris'te RATP (Régie Autonome des Transports Parisiens) metro, tramvay ve otobüs ağlarını işletirken SNCF de RER (Réseau Express Régional) banliyö raylı sistemini işletmektedir. Rennes ve Toulouse gibi daha az nüfuslu şehirlerde ise otobüs, hafif metro sistemleri kullanılmaktadır.

Hava taşımacılığında ise Fransa, Paris'teki büyük uluslararası havalimanlarının (Charles de Gaulle Havalimanı ve Orly Havalimanı) yanı sıra Lyon, Marsilya, Nice ve Toulouse gibi şehirlere hizmet veren bölgesel havalimanlarıyla güçlü bir havacılık endüstrisine sahiptir. Ülkedeki en işlek havaalanı, her yıl yaklaşık 60 milyon yolcunun kullandığı Paris'teki Charles de Gaulle Havaalanıdır. Air France, Fransa'nın ulusal hava yolu markasıdır ve EasyJet, Transavia ve Ryanair gibi düşük maliyetli taşıyıcılar da Fransız pazarına hizmet vermektedir.

Uzun bir kıyı şeridine sahip olan Fransa, Atlantik Okyanusu, Manş Denizi ve Akdeniz boyunca uzanan limanlarıyla önemli bir denizcilik ülkesidir. Marsilya, Le Havre, Dunkirk ve Bordeaux gibi

³⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Transportation_and_storage_statistics_-_NACE_Rev._2&oldid=56777#Country_overview

limanlar konteyner taşımacılığı, dökme yük ve yolcu feribotları dâhil olmak üzere önemli hacimlerde yük elleçlemektedir. Fransa, özellikle Marsilya ve Cannes gibi limanlarda yolcu gemileri için de popüler bir destinasyondur.

Fransa'da toplam emisyonların üçte birinden sorumlu olduğu ifade edilen taşımacılık sektörünün en önemli gündemi, daha çevre dostu taşımacılık sistemlerine geçişin hızlandırılmasıdır. Yeni yüksek hızlı tren hatları, yol genişletme projeleri, toplu taşıma iyileştirmeleri, havaalanı modernizasyonu ve liman altyapısı geliştirme yatırımları, sürdürülebilir teknolojilerin daha fazla sisteme entegrasyonu ile yürütülmektedir. Örneğin, karayolu yük taşımacılığında elektrifikasyona gidilmektedir. Lojistik firmaları elektrikli kamyon, yarı römork çekici siparişleri vermektedir. Yakın dönemde 1.000'den fazla elektrikli aracı yollara çıkaran Volvo Trucks, kat edilen 11 milyon kilometrenin 11.000 ton CO2 tasarrufu sağladığını; Renault Trucks Fransa emisyonlar, maliyetler ve özellikle hidrojene kıyasla enerji mevcudiyeti açısından elektrikli araçların mevcut en iyi teknoloji olduğunu açıklamıştır.

Vinci Autoroutes, Eylül 2023'ten bu yana Paris bölgesindeki A10 otoyolunda dinamik indüksiyon şarjını denemektedir. Toplam bütçesi 26 milyon avro olan bu pilot uygulama, otoyolun sürücü rayına bağlanan ve şasinin alt kısmına yerleştirilen bir ped ile donatılmış elektrikli bir aracın seyir halindeyken şarj edilmesine dayanmakta olup, şarj istasyonlarına aşırı bağımlılıktan kurtulacak bir proje yatırımı olarak görülmektedir.

Öte yandan, diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Fransa'da da elektrikli kamyonlardan oluşan bir filonun düzgün çalışması için gerekli olan altyapı yeterli seviyede olmayıp, Avrupa Otomobil Üreticileri Birliği'nin öngörülerini çerçevesinde 2025 yılına kadar Avrupa genelinde 15,000, Fransa'da ise 5,750 adet ağır vasıtalar için halka açık şarj istasyonunun kurulması gerektiği belirtilmektedir (www.vertone.com)

Son olarak, Fransa'da ulaştırma ihalelerinin en çok kazanan şirketlerin, Alstom; Bombardier Taşımacılık, Siemens Mobility; Thales ve Schneider Electric olduğu bildirilmektedir (www.globaltenders.com)

- **Turizm**

Turizm sektörü, Fransa'da yaklaşık 2 milyon kişiye istihdam sağlayan (tüm iş türlerinin toplamı) ve Fransız GSYİH'sinin yaklaşık %7,5'ini temsil eden stratejik bir sektördür. Paris'teki Eyfel Kulesi, dünyanın en çok ziyaret edilen ücretli anıttır ve Fransa genelindeki 52 bina/mülk, UNESCO Dünya Mirası listesinde yer almaktadır. Dünyanın önde gelen turist destinasyonlarından biri olan Fransa'da ikamet etmeyenlerin harcamaları, Fransa'da ikamet eden yabancıların harcamalarından daha yüksektir. (INSEE)

Atout France'ın Kasım 2023'te yayımladığı son verilere göre³¹ Fransa'da uluslararası turizm gelirleri yaklaşık 59 milyar avroya ulaşmıştır. (2019'a kıyasla +%12). Dolayısıyla yıllık bazda 2023'te kümülatif olarak 63 milyar avro uluslararası gelirle rekor beklenmektedir. Sektörün ödemeler dengesine katkısı 16,3 milyar avro gibi yüksek bir seviyede gerçekleşmiştir. Kuzey Amerikalı müşterilerin güçlü büyümesi, Avrupalı müşterilerin (Belçika, Hollanda, Birleşik Krallık) teyit edilen toparlanması, Rugby Dünya Kupası'nın olumlu etkisi ve Asya pazarlarının (Çin ve

³¹ <https://www.atout-france.fr/fr/informations/conjoncture-et-demieres-tendances>

Japonya) kademeli olarak geri dönüşü neticesinde turizm sektöründe güçlü bir toparlanma yaşanmıştır.

Hükümet kaynaklarına göre, 2023 yılında 100 milyon uluslararası ziyaretçiye ulaştığı tahmin edilen Fransa, dünyada Covid-19 öncesi turist rakamlarına yeniden ulaşan tek destinasyondur. 2023 yılında Provence Alpes Côte d'Azur (+ 31.9%), Île-de-France (+28.5%) ve Auvergne Rhône Alpes (+23.9%) en fazla ziyaret edilen bölgeler olmuştur.

Fransa'nın, 2024 yılında Paris Yaz Olimpiyatları, Normandiya Çıkarması'nı Anma Töreni, Fransızca Konuşan Milletler Festivali ve Notre Dame'ın açılışı gibi etkinliklerin de katkısıyla 20,03 milyar Dolar olarak öngörülen seyahat ve turizm pazarındaki gelirinin artması beklenmektedir. Bu gelirin yıllık %0,86 oranında büyümesi ve 2028 yılına kadar 20,73 milyar Dolarlık bir pazar hacmine ulaşması beklenmektedir. Otel pazarı, 2024 yılında 10,69 milyar Dolar olarak öngörülen pazar hacmiyle Fransa'daki en büyük pazardır³². Fransız İstatistik Kurumu INSEE'nin verilerine göre 01.01.2024 itibarıyla 16.459 otelde yaklaşık 646 bin yatak kapasitesi bulunmaktadır.

Enerji

Fransız enerji sektörü, değişen küresel dinamikler, çevresel kaygılar, teknolojik ilerlemeler ve sürdürülebilirliği teşvik etmeyi ve karbon emisyonlarını azaltmayı amaçlayan hükümet politikalarının etkisiyle önemli bir dönüşüm geçirmektedir. Fransız hükümeti bir yandan nükleer ve yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yaparken diğer taraftan binalarda, ulaşımda, sanayide ve kamu sektöründe enerji verimliliği önlemlerini teşvik etmektedir.

Nükleer enerji, elektrik üretiminin önemli bir bölümünü oluşturmakta (%65-%70) ve 56 aktif reaktörle Fransa'yı dünyanın en büyük nükleer enerji üreticilerinden biri haline getirmektedir. Bununla birlikte Fransa, nükleer enerjiye ve fosil yakıtlara bağımlılığı azaltmak için rüzgâr, güneş, hidroelektrik ve biyokütle gibi yenilenebilir kaynakları içerecek şekilde enerji çeşitliliğine giderek daha fazla odaklanmaktadır.

Fransa mutlak anlamda Avrupa'nın ikinci en büyük biyokütle, hidroelektrik, yenilenebilir atık ve jeotermal enerji üreticisidir. Fransa'nın yenilenebilir enerjileri, yaklaşık on farklı sektörle oldukça çeşitlidir. /Orman (orman ürünlerinden elde edilen enerji) enerjisi (Forest energy) ve hidroelektrik en gelişmiş olanlarıdır, ancak rüzgâr enerjisi ve ısı pompaları son yıllarda en çok ilerleme kaydeden sektörler arasındadır.³³ 2022'de kapatılan birçok nükleer reaktörün yeniden devreye girmesinin yanı sıra rüzgâr ve fotovoltaik üretimindeki sıçrama sayesinde 2023 yılında bir kez daha Fransa, Avrupa'ya elektrik ihracatında ilk sırayı almıştır.

Öte yandan, Fransa, enerji ve iklim krizleriyle mücadele çerçevesinde nükleer reaktör filusunun güçlendirilmesi, elektrikli araç kullanımının özendirilmesi, enerji tüketiminin azaltılmasına yönelik iddialı hedeflere ve fosil yakıtların aşamalı olarak kullanımdan kaldırılmasına yönelik taahhütlere sahip olmakla birlikte, AB Komisyonu tarafından bu eylemlerin yeterli görülmediği bildirilmektedir. AB tarafından yenilenebilir enerji hedeflerini yükseltmeye davet edilen

³² <https://www.statista.com/outlook/mmo/travel-tourism/france>

³³ www.statistiques.developpement-durable.gouv.fr

Fransa'nın yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygınlaştırılması konusunda Avrupalı komşularının gerisinde kaldığı ve enerji hedefine yönelik açığı kapatmak için herhangi bir önlem almadığı için mali cezalarla karşı karşıya olduğu ifade edilmektedir. Fransa'nın ayrıca büyük petrol, gaz ve kömür çıkarma projelerinin Avrupa'daki en büyük destekçisi olduğuna da basında yer verilmektedir. 34

³⁴ <https://www.cleanenergywire.org/factsheets/clew-guide-france-moves-action-new-climate-plan-green-industry-makeover>

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

İş Kültürü

Avrupa'da önemli bir ekonomi olan Fransa'ya ülkemizin gerçekleşenden daha fazla ihracat potansiyeli olduğu düşünülmektedir. İhracatçılarımızın, kuralları çok katı ancak öngörülebilir olan, söz konusu pazara girmek için sabırla ve ihtiyaç duyduklarında Ticaret Müşavirliklerinden ve Ataşeliklerinden de alacakları destekle pazara giriş koşulları sağlayıp ülkede kalıcı olarak yer edinebilecekleri değerlendirilmektedir.

Diğer AB üyesi diğer ülkelerle Fransa'nın arasında a, gerçek kişi ve sermaye hareketlerinde sınırların bulunmaması sebebiyle bu ülkeler Fransa pazarında çok büyük paya sahiptirler. Pazarda geleneksel olarak, alışkın oldukları tedarikçilerle çalışan Fransız firmalarının yeni tedarikçilere karşı çok temkinli yaklaşmaktadırlar.

Nihai tüketicinin kullanım alışkanlıklarına bağlılığı ve kamu tarafından da özendirilen "Made in France" sloganıyla özendirilen Fransız ürünlerinin tercih edilmesi, zaten yerleşik ve doyumluk oranı yüksek bu pazara girişi daha da çetin bir hale getirmekte ve pazara girip yer edinmek büyük emek gerektirmektedir.

Bu kapsamda, Fransa pazarındaki alışkanlıkları kırabilmek ve ülkemizin başta AB ülkeleri olmak üzere, pazardaki rakiplere karşı üstünlük sağlayarak pazardan pay alıp burada kalıcı olarak yer edinmek için, Türk ürünlerinin ve hizmetlerinin kalitesinin, özelliklerinin, her fırsatta, büyük kampanyalarla, sponsorluklarla, ticaret heyetleriyle ve fuarlarla Fransa pazarında tanıtılıp anlatılması gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca firmalarımızın Fransa nezninde resmi ve özel kuruluşlara resmi başvurularını yaparken bürokrasinin doğuracağı zaman kayıplarını göz önünde bulundurarak faaliyet takvimi oluşturmalarında yarar bulunmaktadır.

İlgili sektörlerde Fransa pazarını hedef alan firmalarımızın ürünlerine CE belgesi almakla yetinmeyip, zorunlu bir standart olmamakla beraber "Norme Française" belgesi alınmaları, ürünlerimizin Fransa'daki kişi ve kurumlarca tercih edilmesine sebep olabilmektedir. Özellikle yapı malzemeleri ve genel anlamda insan sağlığını doğrudan ilgilendiren gıda dışındaki sektörlerde, "Norme Française" bulunması önem arz etmektedir.

Fransa'da firmalarımızın Fransızca iletişim konusunda karşılaşılabilecek sorunları göz önünde bulundurarak önlem almaları faydalı olacaktır. Paris dışına çıktığında bu sorun daha da öne çıkmaktadır. Bu sebeple, başta Müşavirlik ve Ataşeliklerimizden edinilen ithalatçı firma listelerindeki firmalar olmak üzere iletişime geçilecek muhataplarınıza (özellikle de KOBİ'lere) gönderilen ürün ve firmanızı tanıtıcı e-posta, broşür ve tekliflerin Fransızca olarak profesyonelce kaleme alınarak hazırlanmasında, ayrıca ihracatçılarımızın ve yatırımcılarımızın, fuarlar da dâhil olmak üzere herhangi bir iş ziyareti kapsamında Fransa'ya geldiklerinde, görüşmelerinde ercüman buldurmalarında yarar görülmektedir.

Bir diğ er önemli husus, heyet ziyareti ve diğ er tanıtım etkinliklerinin hazırlık safhası ve zamanlamasıdır. Fransız iş kùltürü çerçevesinde, çalışma programları aylar öncesinden planlanmaktadır. Firmalarımızdan alınan bilgiler çerçevesinde, örneğ in moda editörlerinin programları danışmanları tarafından ve uzun dönemli yapılmaktadır. Dolayısıyla, gerek Türkiye’de gerekse yurt dışında ÷lkemiz ürün ve tasarımlarının tanıtımına yönelik düzenlenecek etkinlikler için, ki ler içimolsun, yeterli hazırlık süresinin öngör÷lmesi önem taşımakta olup, aksi takdirde sonuçları istikşafı mahiyette kalabilecektir. Ayrıca, iş planlaması yapılırken takvimlendirmede, Noel ve yılbaşı tatillerine denk gelmesi nedeniyle, acil durumlar hariç olmak üzere, Aralık ayının ikinci yarısı ve Ocak ayının ilk haftası ile yaz tatili nedeniyle de Ağustos ayı boyunca görüşme, ziyaret vb. organizasyonların yapılmaması tavsiye edilmektedir.

Geleneksel bir pazara giriş yöntemi olan önemli fuarlara katılım sağlanmasının, Fransa gibi yüz yüze ilişkilerin hâla baskın olduğı bir ÷lkede önümüzdeki yıllarda da önemini koruyacağı değerlendirilmektedir. Firmalarımızın gerekli tanıtım faaliyetlerini yaparak söz konusu fuar ve kongre gibi organizasyonlara etkin katılımı ve katılım öncesi Müşavirliğ in/ Ataşeliğ in yönlendirmesiyle seçilecek sektöre özel dergi ve gazetelere reklam verilmesinin, belirtilen etkinliklerde firmanıza yönelecek ziyaretçi sayısının artırılması, ürün tanıtımı konusunda fayda sağlayacağı düşün÷lmektedir.

÷lkemizden otomotiv sanayi ürünleri, makina ve teçhizat, mobilya, yapı malzemeleri, hazır giyim ve diğ er tekstil ürünlerinin yanı sıra sağlık ve bilişim hizmetleri ihracatında iyi bir pazara giriş potansiyeli bulunmaktadır.

Türk kùltürüne yakın alıcıların Türk ürün ve iş adamlarına güvenlerinin her geçen gün arttığı gözlemlenmektedir. Fuarlarda firmalarımıza yoğun ilgi gösterilmektedir. Küresel pandemiyle birlikte tedarik zincirlerindeki kırılma Türkiye’nin lojistik avantajlarıyla daha fazla ön plana çıkmasını sağlamıştır. Fransa’da yaşanan enerji krizinin sanayi üzerindeki olumsuz etkisi ÷lke dışından tedarik arayışlarını artırdığından cam, çelik gibi enerji yoğun sektörlerde ÷lkemiz için konjonktürel fırsatlar yaratmıştır.

Diğ er bir husus da son dönemde Fransa pazarında organik sertifikalı ürünlerin tüketiciler tarafından çok talep edilir olduğunun gözlemlenmesidir. Bu çerçevede gerekli belgelendirmeyi edinen firmalarımızın bu talep artışını değerlendirerek Fransa pazarına ihracatlarını artıracabilecekleri düşün÷lmektedir.

Ayrıca, Fransız piyasasına yüksek kalitede, ileri teknolojide, çevre dostu, doğıal hammaddeli, etik üretim süreçli ve tasarımı ön plana çıkaran ürünlerle girmekte ısrarcı olunması, ÷lkedeki pazar payımızı artırmak için çok önemlidir.

Para Kullanımı

Fransız Merkez Bankası verileri bazında en yaygın ödeme yöntemi yaklaşık %60’oranındaki kullanımla kredi kartı olup diğ er tercih edilen ödeme çeşitleri sırasıyla virman, otomatik ödeme, çek ve çeşitli elektronik ödeme yöntemleri yer almaktadır.

Fransa'da kripto para dağıtan platformlar Autorité des marchés financiers (AMF) tarafından denetlenmektedir. Bu bağlamda, Fransız yasalarına göre, kripto para birimlerinin belirgin yasal statüsü yoktur ve resmi finansal araçlar arasında tanımlanmamaktadır. Kripto para kullanıcıları, kripto değerlere yatırım yapmanın riskli olduğu ve birçok dolandırıcılık vakasının bulunduğu belirterek uyarılmaktadır.

2019 tarihli Pacte Yasası ile Fransa hem kripto varlık ihracatçıları hem de dijital varlık hizmet sağlayıcılarını (DASP'ler) düzenleyen bir yasa çıkarmıştır. Kripto varlıkların kötüye kullanımıyla mücadele etmek ve bunlara yatırım yapan AB vatandaşlarının korunması amacıyla AB, MICA (Kripto Varlıklarda Piyasalar) yönetmeliğini yürürlüğe koymuştur. 30 Aralık 2024'ten itibaren uygulanacak MICA yönetmeliği, Fransa da dahil olmak üzere Avrupa Birliği'nde yürürlükte olan tüm ulusal düzenlemelerin yerini alacaktır.

Kaynak: (<https://www.economie.gouv.fr/particuliers/cryptomonnaies-cryptoactifs>)

AB'nin ekonomik birliğin yanı sıra para birliği kurma hedefi kapsamında 1 Ocak 1999 tarihinden itibaren AB resmi para birimi avro, başta sadece muhasebe ve elektronik ödemeler için 'görünmez' bir para birimi olarak kullanılmak üzere tedavüle girmiştir. Madeni para ve banknot olarak 1 Ocak 2002'de piyasaya sürülen Avro, Para Birliği Bölgesi (Eurozone) olarak para birliğini kabul eden üye ülkelerde resmi para birimi olarak kullanılmaya başlanmış ve Eurozone'da yer alan ülkelerin milli paraları –Fransa'da Fransız Frangı- da 1 Mart 2002 tarihinde tedavülden kalkmıştır. Eurozone içerisinde aralarında Fransa'nın da dâhil olduğu 20 AB üyesi ülke bulunmaktadır. AB üyesi diğer ülkeler kendi milli para birimlerini kullanmaktadır.

Fransa'da geçerli ödeme yöntemleri ve limit ve kurallarına ilişkin bilgiye (<https://www.europe-consommateurs.eu/en/index.html>) adresinden ulaşılması mümkündür. Ülkede temassız ödeme 50 avroya kadar gerçekleştirilmektedir.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Ülkeye girişte, AB vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. Diğer ülke vatandaşlarından istenilen belgeler, yasal geçerlilik taşıyan bir pasaport ve Fransa Büyükelçiliği veya konsolosluklarından alınmış geçici giriş veya oturma vizeleridir.

Vize uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur.

Pasaport ve vize gereğine ilişkin bilgiler T.C. Dışişleri Bakanlığımızın Konsolosluk sayfasında yer almaktadır. (<https://www.konsolosluk.gov.tr/VisaInfo/Index>)

İş erbabını ilgilendiren vize ve oturma izinlerine ilişkin bilgiler yukarıda 4.4.Vizeler (Çalışma, Oturma İzinleri, Geçici Çalışma Vizesi, Başvuru Merci) Bölümünde yer almaktadır.

Pasaport ve vize gereğine ilişkin bilgiler T.C. Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk ve Ankara Fransız Büyükelçiliği sayfasında yer almaktadır.

(<https://www.konsolosluk.gov.tr>)

(<https://tr.ambafrance.org/Vize-basvurulari-3781>)

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

- 1.1.2024 Pazartesi Yeni Yıl Tatili
- 1.4.2024 Pazartesi Fransa'da Dini Tatil (Paskalya)
- 1.5.2024 Çarşamba İşçi Bayramı
- 8.5.2024 Çarşamba II. Dünya Savaşı Zafer Günü
- 9.5.2024 Perşembe Fransa'da Dini Tatil ("Ascension")
- 20.05.2024 Pazartesi Dini Bayram ("Pentecote")
- 14.7. 2024 Pazar Fransız Milli Bayramı
- 15.8. 2024 Perşembe Fransa'da Dini Tatil ("Assomption")
- 1.11. 2024 Cuma Fransa'da Dini Tatil ("Toussaint")
- 11.11. 2024 Pazartesi I. Dünya Savaşı Ateşkes Yıldönümü
- 25.12. 2024 Çarşamba Fransa'da Dini Tatil (Noel)

Bankalar; pazartesi-cuma 9.00 – 17.00 arası açıktır. Resmî kuruluşlar ise hafta içi saat 09.00-17.00 arasında çalışmaktadır.

Öte yandan büyük mağazalarda, süpermarketlerde ve hipermarketlerde öğle tatili uygulaması yoktur ve hafta sonu dâhil olmak üzere gece saat 22.00'ye kadar hizmet verilebilmektedir.

Yerel Saat

Fransa Orta Avrupa zaman dilimindedir Yaz ve kış saati uygulamasının olduğu Fransa ile ülkemiz arasındaki zaman farkı kış saati uygulaması sırasında- 2 saat, yaz saati uygulamasında -1 saat olmaktadır.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Fransa’da şirket kurma işlemleri oldukça basitleştirilmiş olup gerekli tüm prosedürler elektronik ortamda gerçekleştirilebilmektedir. 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren, faaliyetin oluşturulması, değiştirilmesi ve durdurulmasına ilişkin süreçler, (<https://entreprendre.service-public.fr/vosdroits/R61572>) sitesinden çevrimiçi olarak tamamlanabilmektedir.

İşlemler firma sahibi tarafından doğrudan ya da vekâlet verilmiş bir avukat, ortak yahut çalışan tarafından yapılabilmektedir.

İş kurma formalitelerinin maliyeti, işin türüne ve faaliyetin niteliğine göre farklılık göstermektedir. Zorunlu prosedürlerin (kayıt, yasal bildirimler, özellikle ana sözleşmenin hazırlanması) yanı sıra ticari marka tescili, ticari kira sözleşmesinin imzalanması gibi ek maliyetler de dikkate alınmalıdır. Şirketin veya temsilciliğin ticaret siciline kaydolma süresi 5 ila 6 iş günü sürmekte, işlem bedeli 37,45 avro tutmaktadır. Şirket kuruluşunun Ticaret Gazetesi- Journal Officiel’ de yayımlanma ücreti ise SARL (limited şirket-société à responsabilité limitée), EURL (tek kişilik limited şirket-entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée), SNC (genel ortaklık şirketi-société en nom collectif) için 152,75 avro ve SAS (basitleştirilmiş anonim şirket-société par actions simplifiée) için ise 296 avrodur.

Söz konusu işlemler sonucunda “Ticaret Sicil kayıt Numaraları” olan SIREN’e (gerçek veya tüzel bir kişinin ticaret sicilindeki kayıt numarası-benzersiz kimlik numarası) veya SIRET’e (firmanın belli bir adresinin kayıt numarası- şirketin her birimi ve şubesi için tanımlanan numara) sahip olan şirket, faaliyetlerine başlayabilmektedir. Şirketlerin faaliyet gösterdiği her şube için de ayrı bir SIRET numarası alması gerekmektedir.

Şirket Kurma Prosedürü

Başvuru Mercii ve İstenen Belgeler

Bir iş kurmak isteyen girişimci öncelikle yasal statüsünü seçmelidir. 2 ana kategori bulunmaktadır: şahıs şirketi veya şirket. Bu seçim, beyan formaliteleri, kişisel yasal statüsü ve aynı zamanda vergi, idari veya sosyal konularda belirleyicidir. Detaylı bilgi için (<https://entreprendre.service-public.fr/vosdroits/F32886>) adresi ziyaret edilebilir.

- Yasal Statünün Seçilmesi

En fazla tercih edilen şirket tipleri aşağıda sıralanmaktadır. Daha fazla yasal statü için (<https://entreprendre.service-public.fr/vosdroits/F32886>) sayfası ziyaret edilebilir.

| Şirket Tipi | Özellikleri | Kim kurabilir? |
|--------------------------------|--|-----------------------------|
| Halka Açık Limited Şirket (SA) | Sermaye şirketi En az 2 ortak, hissedarların katılımı şirkete yatırdıkları sermayeye dayanmaktadır. | Zanaatkar, tüccar, sanayici |

| | | |
|--------------------------------------|---|---|
| | Şirket, başkanı ve icra kurulu başkanı (CEO) olan bir yönetim kurulu veya yönetim kurulu olan bir denetim kurulu tarafından yönetilebilir. | |
| Basitleştirilmiş Anonim Şirket (SAS) | Ortakların her birinin (en az 2, en fazla olmaksızın) şirketin borçlarından yalnızca kişisel katkıları kadar sorumlu olduğu şirket. Asgari sermaye yoktur. | Zanaatkar, tüccar, sanayici, serbest meslek (ancak hukuk, yargı veya sağlık meslekleri değil) |
| Limited Şirket (SARL) | Her ortağın (2 ile 100 arasında) prensip olarak şirketin borçlarından sadece kişisel katkıları kadar sorumlu olduğu şirket. Asgari sermaye yoktur. | Zanaatkar, tüccar, sanayici, serbest meslek (ancak eczacılar hariç olmak üzere hukuk, yargı veya sağlık meslekleri değil) |
| Tek kişilik Limited Şirket (EURL) | Tek bir hissedardan oluşan şirket. Şirketin borçlarından yalnızca kişisel katkıları ölçüsünde sorumludur. Asgari sermaye yoktur. | Zanaatkâr, tüccar, sanayici, serbest meslek (ancak eczacılar hariç olmak üzere hukuk, yargı veya sağlık meslekleri değil) |

- Sermaye Yatırımı: Şirketin sermayesi, şirketin hissedarları veya ortakları tarafından yapılan nakit katkılardan oluşur. Şerefiye, binalar, markalar gibi şirkete ait varlıkların değeri de dikkate alınır.
- Ana Sözleşme: İş kurulurken atılması gereken en önemli adımlardan biri ana sözleşmenin hazırlanmasıdır. Bunlar şirketin tüm sosyal, vergi ve yasal kurallarıdır. Bu adım, sermaye miktarının belirlenmesi ile sermayenin yatırılması arasında gerçekleşir. Ana sözleşme imzalandığında şirket kurulmuş olur.
- İntifa: Ticaret ve Şirketler Siciline kayıtlı olan her şirket, borsada işlem gören şirketler hariç olmak üzere, intifa hakkı sahipleri beyanı yapmak zorundadır. DBE, şirketi hangi gerçek kişinin kontrol ettiğini belirlemeyi mümkün kılar. İntifa hakkı sahibi, şirketin sermayesinin %25'inden fazlasını veya oy haklarının %25'inden fazlasını elinde bulunduran kişidir.
- İlan zorunluluğu: Tescilden önce, şirketin kuruluş bildiri yayımlanmalıdır. Bu ilan, yasal bildirimleri almaya yetkili bir ortamda (SHAL- yasal tebligatları almaya yetkili organ-support habilité à recevoir des annonces légales veya JAL- resmi ilan gazeteleri-journaux d'annonces légales) yapılmalıdır. İlan maliyeti, oluşturulan şirketin türüne bağlıdır. SHAL tarafından verilen bir ilan sertifikası talep edilmeli ve ardından bu kayıt sırasında CFE'ye (centres de formalités des entreprises-ticari formaliteler gişesi) gönderilmelidir. (<https://entreprendre.service-public.fr/vosdroits/F35957>)

İrtibat Bürosu Kuruluşu

Fransa'da irtibat büroları için ticaret sicil kayıt zorunluluğu bulunmamakla beraber; kuruluşu müteakip ana şirketin ticaret sicili, ana sözleşmesi, irtibat bürosunun kuruluşuna ilişkin karar ve temsilcinin kimliğini tevsik edici belgelerle birlikte bulunulan yerin Ticaret Odası'nda bulunan CFE'ye bildirim yapması ve vergi numarası SIREN ve SIRET alınması gerekmektedir. İrtibat bürosu açılış işlemleri, atanacak yerel temsilci tarafından gerçekleştirilmelidir. Yerel temsilcinin Fransa'da ikamet izni sahibi bir kişi olması gerekmektedir. Ticaret siciline kayıtlı olmayan büroların çalıştıracakları elemanların sosyal güvenlik primleriyle ilgili işlemlerinin URRSAF'ın (Sosyal Güvenlik ve Aile Yardımları Katkılarının Toplanması Birliği-Union de Recouvrement des cotisations de Sécurité Sociale et d'Allocations Familiales) Bas-Rhin şubesi

üzerinden yapılması gerekmektedir. Ticari faaliyette bulunmayacağı için kurumlar vergisi ve KDV mükellefi olmayan ancak belediye vergilerine tabi olan büronun son olarak “şirketler vergi dairesi” ne kayıt ettirilmesi zorunludur.

Şube Kuruluşu

Şube kuruluşu için bulunulan yerin ticaret siciline kayıt zorunluluğu gerektirmekte olup aşağıdaki listede bulunan evrakın onaylı ve Fransızcaya tercüme edilmiş ve iki suret olarak hazırlanarak Ticaret Mahkemesine başvuru yapılması gerekmektedir:

- Ana şirketin ticaret sicili belgesi ve ana sözleşmesi,
- Yerel mevzuata uygun olarak hazırlanmış şube ana sözleşmesi,
- Şube kuruluşuna ilişkin başvuru formu,
- Fransa’daki şube tarafından yürütülecek faaliyetlere ilişkin (varsa) kalifikasyon ve onaylar
- Faaliyetin yürütüleceği mekâna ilişkin mülkiyet ya da kullanım hakkı belgeleri
- Fransa’daki şube temsilcisinin yetki belgesi

Şube ana şirketle aynı ismi taşımakla mükelleftir. Ana şirket Fransa’da birden fazla şube de açabilmektedir.

Şube temsilcisinin Fransa’da daimî ikamet izni sahibi olmaması halinde mezkûr şahıs, ikamet belgesi almak ve “hüküm giymemiş olduğuna ilişkin bildirimde bulunmak” yükümlülüğünü taşımaktadır.

Fransa’da kurulan ülkemiz menşeli şirketler, Fransa’daki kazançları üzerinden vergilendirilmektedir. Fransa’da geçerli mevzuata göre ana şirket yıllık mali raporlarında şubeye ilişkin hesapları da göstermelidir. Bağlı buldukları şirketten bağımsız şahsiyetleri bulunmasa da Fransa’da açılan şubeler kendi belge ve defterlerini tutmakla mükelleftir.

Fransa’daki şubenin yöneticisi ana şirkete karşı sorumludur. Genelde “expat” statüsündeki bu kişi ana şirketin bulunduğu ülkenin çalışma mevzuatına tabidir. Şubenin çalışanları ise Fransa İş Hukuku çerçevesinde istihdam edilmektedir.

Firma Sorgulama

Fransa ile ticari faaliyet bulunacak firmaların, faaliyet öncesi Fransa’daki firma ve firma yetkilisini doğrulaması önemlidir.

Fransa’da her şirketin SIREN (şirketin benzersiz kimlik numarası) ve SIRET (şirketin her birimi ve şubesi için tanımlanan kayıt numarası) numaraları bulunmaktadır. Açık kaynaklardan şirketlerin SIREN ve SIRET numaraları kullanılarak sorgulama yapılması mümkündür. Söz konusu kaynaklar ücretsiz olarak şirketin hâlihazırda aktif ya da pasif olduğu, şirket yöneticilerinin kimler olduğu, şirket adresinin neresi olduğu, şirketin sermaye yapısı gibi hususları içeren kısıtlı bilgileri ücretsiz bir şekilde paylaşmaktadır. Yine aynı kaynaklardan şirketlerin geçmiş dönem bilançolarına erişmek de mümkündür. Şirketlere ilişkin Kbis (bir ticari şirketin Ticaret ve Şirketler Siciline – RCS- kaydını onaylayan belge), Statu (şirket ana sözleşmesi) gibi detaylı belgelere söz konusu kaynaklardan ücret ödeyerek erişmek de mümkündür.

Sorgulama Yapılabilecek Siteler:

[\(https://www.infogreffe.fr/\)](https://www.infogreffe.fr/)

[\(https://annuaire-entreprises.data.gouv.fr/\)](https://annuaire-entreprises.data.gouv.fr/)

Sigorta

Fransız sosyal güvenlik sistemi (La Sécurité Sociale) 5'e ayrılmıştır:

- Ulusal Sağlık Sigortası Fonu (CNAM) tarafından yönetilen sağlık, annelik, babalık, sakatlık ve ölüm şubesi;
- Ulusal Sağlık Sigortası Fonu (CNAM) tarafından yönetilen iş kazaları ve meslek hastalıkları şubesi;
- Ulusal yaşlılık sigortası fonu (CNAV) tarafından yönetilen yaşlılık şubesi;
- Ulusal aile yardımı fonu (CNAF) tarafından yönetilen aile şubesi;
- Sosyal Güvenlik Kurumları Merkez Ajansı (ACOSS) tarafından yönetilen, katkı ve tahsilat şubesi. Bu şubenin altında ayrıca, işveren katkı paylarını ve sosyal güvenlik katkı paylarını toplayan URSSAF yer almaktadır.

(<https://www.welcometofrance.com/fiche/fiche-synthese-le-systeme-de-securite-sociale-francais>)

Fransa'da çalışanlar ve aileleri, birçok avantajı olan Fransız sosyal koruma sisteminden yararlanmaktadır.

Bu hizmetler aşağıda sıralanmaktadır:

- Sağlık, analık, babalık, maluliyet ve ölüm sigortası;
- İş kazası ve meslek hastalığı sigortası;
- Emeklilik sigortası;
- Aile yardımları;
- İşsizlik sigortası.

Fransa'da çalışma hayatı ve sosyal güvenlik ile ilgili detaylı bilginin, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Fransa Temsilciliklerinden temin edilmesi mümkündür.

(<https://www.csgb.gov.tr/digm/contents/calismahayatiulkekunyelere/fransa/>)

(<https://www.csgb.gov.tr/digm/contents/iletisim/yurtdisi-teskilati/>)

Bankacılık

AB'nin en gelişmiş ülkelerinden olan Fransa aynı zamanda en büyük finans piyasalarından birine sahiptir. Ülkede hâlihazırda faaliyetlerini sürdüren 334 banka ve 34 binden fazla şube bulunmaktadır. Uluslararası değerlendirmelere göre istikrarlı bir kredi kalitesi ve güçlü bankacılık likiditesi ve varlığı bulunmaktadır. Fransız Merkez Bankası (Banque de France) ülkenin para sistemini kontrol etmekte ve düzenlemektedir. Bu kapsamda, para ve kredi politikasını uygulamakla, para arzını kontrol etmekle, faiz oranlarını belirlemekle yükümlüdür.

Fransa'nın önde gelen bankaları arasında Société Générale, Crédit Agricole, BNP Paribas, HSBC, Crédit Mutuel, Caisse d'Épargne, Crédit du Nord, Banque Populaire, LCL, La Banque Postale, BPCE, AXA Banque yer almaktadır.

Tüm bankaların üye olduğu Fransız Bankacılık Federasyonu rakamlarına göre, Fransızların %99'unun banka hesabı bulunmaktadır. Nitekim ülkedeki birçok bürokratik işlemin kişinin banka hesabı olmaksızın yürütülmesi imkânsızdır.

Vizeler (Çalışma, Oturma İzinleri, Geçici Çalışma Vizesi, Başvuru Merci)

AB üyesi devletlerin vatandaşları, AB üyesi diğer devletlerden, Avrupa Ekonomik Bölgesinden veya İsviçre'den gelen ve Avrupa Topluluğu rejimine tabi olan vatandaşlar için çalışanlar ya da serbest meslek sahipleri için çalışma izni gerekmemektedir. Bu kişiler, Fransız vatandaşları ile aynı işçilik haklarına sahiptir. Bu gruba giren yabancılar ve onların bazı aile üyeleri Fransa'da da ikamet kartı olmadan ikamet edebilmektedir. Gereken tek şey geçerli bir kimlik kartı ya da pasaporttur. Topluluk sisteminde yer alan diğer yabancı ülke vatandaşlarının ikamet kartı edinmesi gerekmektedir.

Türk Vatandaşları için Seyahat Vizesi

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, Fransa'ya yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

Türk Yatırımcıların Vize, Çalışma ve Oturma İzni Temini

Çalışma ve oturma izinlerinin verilmesinde Fransa sıkı kurallar uygulayan ülkeler arasında yer almaktadır.

Fransız temsilciliklerinde yaşanan yoğunluk nedeniyle seyahatlerin erken planlanması önem arz etmekte ve vize müracaatına tüm destekleyici belgeler ilave edilerek gidilmesi önerilmektedir.

Çalışma izni hakkı, çalıştırılmak istenen işe yönelik istihdamın Fransa'da çalışma iznine sahip kişilerden karşılanamaması durumunda doğabilmektedir (örneğin; Türk restoranında aşçı, önemli bir firmada yönetici gibi). Başka bir deyişle münhal işe nitelikleri uyan ve iş başvurusunda bulunan Fransa'da çalışma iznine sahip kişilere öncelik tanınmaktadır. Fransa'da çalışma iznine sahip ve nitelikleri açık pozisyona uyan kişiler içerisinde ihtiyaç karşılanamıyorsa ülkemizden işçi getirme şansı doğabilmektedir. Ayrıca, çalışma izni ile oturma izni birbirine bağlı işlemler olup belli süreleri kapsamaktadır. (AEA üyesi ülkeler ve İsviçre vatandaşlarının çalışma iznine ihtiyacı bulunmamaktadır.)

Bu çerçevede, (<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F2728#:~:text=L'%C3%A9tranger%2C%20qui%20entre%20en,distinct%20du%20document%20de%20s%C3%A9jour>) adresinden yabancı çalışanlara yönelik çalışma izni süreçlerine erişim sağlanabilir. Eğer Türkiye'deki şirket üzerinden başvuru yapılmak istenirse ülkemizdeki işverenin (<https://www.sipsi.travail.gouv.fr/auth/login>) adresindeki beyan belgesini öncelikle doldurması, ardından Fransa'daki ortak/işveren tarafından (<https://administration-etrangers-en-france.interieur.gouv.fr/particuliers/#/>) adresinden on-line çalışma izni başvurusu yapılması gerekmektedir. Bu işlemlerin yanı sıra buldukları şehirdeki sosyal güvenlik kurumu şubesinden bir yazı alınmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Fransa'da 2016 yılında yürürlüğe giren "yetenek pasaportu" (passeport talent) kapsamında Fransa veya vatandaşı olunan ülkenin ekonomisine sürdürülebilir katkıda bulunma potansiyeli olan nitelikli meslek sahiplerine, aileleriyle birlikte ilk etapta 4 yıl, daha sonra yenilenebilir nitelikte çalışma ve oturma izni verilebilmektedir. Bu kapsamda, yatırım yapacak ve 300 bin avro üzerinde proje sunan girişimciler ile bilim adamı, araştırmacı, sanatçı, müzisyen, sporcu, yazar

gibi özelliği olan meslek sahiplerine istisnai uygulama yapılabilmektedir. (Fransa'da genellikle oturum izni ile çalışma izni bir arada verilmekte olup, bu duruma istisna, uzun süreli turistik vize alanlar ile yalnızca senede tam zamanlı 6 ay veya tüm sene yarı zamanlı 12 aya tekabül eden sınırlı bir zaman çalışmaya hakları olan öğrenci oturum izinleridir.)

<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F16922>

<https://france-visas.gouv.fr/en/web/france-visas/international-talents-and-economic-attractiveness>

Kaynak: T.C. Paris Büyükelçilđi Ticaret Müşavirliği, Nisan 2024